

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

B. J. M.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENLIGE AARSPRØVER

I

AALBORG KATHEDRALSKOLE

1867.

AALBORG.

TRYKT HOS OLUF OLUFSEN.

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENLIGE AARS- OG AFGANGSPRØVER

I

AALBORG KATHEDRALSKOLE

I Juli 1867.

INDHOLD.

- I. Om Gymnastikens Stilling hos os, af H. P. Malmström, Adjunkt
II. Skolefterretninger, af Dr. G. Lund, Skolens Rektor.
-
-

AALBORG.

TRYKT HOS OLUF OLUFSEN.

1867.

Om Gymnastikens Stilling hos os,

med særligt Hensyn til vore lærde Skoler,

af **H. P. Malmström,**

Adjunkt, Skolens Gymnastiklærer.

παίζειν ὅπως σπουδάσει. Aristot. eth. Nikom.

Da Gymnastiken for 7 Aar siden fejrede sin største Sejr her i Landet efter sin Indførelse som pligtigt Undervisningsfag ved de offentlige Skoler, gik den til Kampen med Palmen i Hænderne, kan man sige. Thi den Mand selv, der havde stillet Lovforslaget om at afskaffe Gymnastiken som tvungen Undervisning ved Landsbyskolerne, gav den den fuldstændigste Anerkjendelse, idet han indførte sit Forslag med de Ord: „Jeg anser Gymnastiken for at være saare gavnlig, jeg betragter den som et fortrinligt Middel for Skolen til at naa den ene Del af sin Bestemmelse, nemlig Udvikling af Börnenes legemlige Kræfter“, og næsten alle Lovforslagets Venner sluttede sig til denne Anerkjendelse. Det var altsaa egenlig kun Hindringer for dette berettigede Fags Fremme det maatte gjælde om at fjerne, og dermed de Anker, der havde kaldt Lovforslaget tillive, forsaavidt det da ikke tillige var fremkommet som Ytring af en Partistrid.

Alligevel maa man tilstaa, at de Anker, der rej-

stes, ikke savnede Grund og i Længden maatte undergrave Folks Agtelse for Gymnastiken. I 30 Aar omtrent havde Gymnastik været drevet ved Skolerne — kummerligt nok maaske ved de lærde Skoler, men ved mange Landsbyskoler uden Lyst og Dulighed fra Lærernes og de nærmest overordnedes Side, og ikke faa Steder havde den omtrent været skudt tilside. Af Lærerne var der en Del, som aldrig havde lært Gymnastik, og blandt de yngre faa, der ved Seminarierne ret vare blevne fortrolige dermed. Og dog vil enhver, som kjender noget til Sagen, erkjende, at alene den Frygtagtighed ved at optræde som kommanderende, der ligger en ikke militær uddannet nær, er nok til at fordærve hans Indflydelse og Virken i dette Fag, især naar der bagved den ligger Ubekjendtskab med Undervisningen. Da Seminarierne optog denne Undervisning, var det ikke let i de første Aar at skaffe dygtige Lærere tilveje. Hvor skulde da under disse Forhold Stemningen paa Landet være for Gymnastiken? og hvorledes skulde Börnene selv være stemte for den? Siden Gymnastikdirektören begyndte at komme rundt, ere vel baade Seminarierne og Skolerne gaaede fremad i denne Undervisning; men det har ikke kunnet gaa for sig, uden at Manglerne først alvorlig blottedes. Og endda maa jeg sige, at de Præstationer, jeg selv i de senere Aar har overværet ved Skolelærerexamen, i det hele have været overordentlig tarvelige og ikke endnu kunne love Gymnastiken nogen god Fremtid paa Landet. Der synes mig ogsaa ved Planen for denne Examen at være sørget grumme

ringe for Gymnastiken; den staar der i en Trængsel af Fag, med en Karakter, der i Værdi kun udgjør $\frac{1}{26}$ af samtlige Fags Karakterværdier — det er: der slaas sammen med Karakteren i dette Fag Karaktererne for 14 andre Fag, der regnes for 25. Og dog maa man ikke tro, at Fordringerne i Gymnastik ere saa aldeles ubetydelige, Kandidaten skal baade kommandere og lede endel Øvelser og selv efter Kommando udføre nogle Øvelser, og tillige skal han kjende temmelig nøje det anordnede Gymnastikreglement, der indeholder over 100 Sider, og besvare nogle Spørgsmaal, der derudaf gives ham. Man skulde tro, at Planen her, som i adskillige andre Fag, lagde an paa, at den vordende Skolelærer senere selv skulde udfylde de Mangler, han havde ved Examen. Mulig kan dette i andre Fag lade sig gjøre, men i Gymnastik vil vanskelig den Landsbyskolelærer, der har begyndt uheldigt, kunne bringe det til noget med sin Undervisning i dette Fag, og det vil ligge nærmest for ham at blive en dygtig Lærer i de øvrige vigtige Fag og derved bøde paa sine Mangler i Gymnastikundervisningen.

Naar Gymnastiken da ved hin Rigsdags Forhandling er alligevel sejrede, idet Lovforslaget, som er omtalt, gik igjennem ved alle 3 Behandlinger i Folketinget, men strax faldt i Landstinget, saa maa denne Sejr betragtes som en Fremtidssejr, en Sejr der er vunden ved Forhandlingerne, men skal vindes paany i Livet og i Undervisningen. Det var det, som Rimestad udtalte, idet han sluttede saaledes: „jeg er overbevist om, at vedvarer den Misstemning mod Gymna-

stiken, som nu er tilstede, i nogle Aar, da bevises derved, at den har en sund Rød i Folket, og da bør vi bøje os for den; hører den derimod til den Tid op, er det indlysende, at det nu kun har været en Modesag, der er bleven brugt som Stikord, og da skulle vi ikke bøje os for den.“

Efterat Gymnastikens Skjæbne paa denne Maade foreløbig er bleven afgjort i Rigsdagen, forekommer der mig nu at være Anledning til at spørge, om Gymnastiken i de forløbne 7 Aar har hævet sig i Folkets Omdømme, eller om Misstemningen er tagen til.

Det er neppe tvivlsomt for mange, at Svaret maa blive til Fordel for Gymnastiken. Allerede ved Slutningen af Forhandlingerne i Rigsdagen, da Monrad var bleven Kultusminister, gjorde han det snart tydeligt, at Gymnastiken ikke burde indskrænkes. „For mig, sagde han, staar denne Undervisning som en Begyndelse til en Udvikling, der i andre Hensender vil stemme overens med de ærede Herrers Ønske, som nu ønske Gymnastiken afskaffet paa Landet — jeg vilde navnlig ønske, at der i de lærde Skoler blev lagt større Vægt paa denne Undervisning.“ Og næsten alle Udtalelser i Pressen denne Sag angaaende bekræfte, at der føles en Trang til Udbredelse af Legemsøvelser og Lege og i det hele til en større Opmærksomhed for Legemets Udvikling; alt hvad der sker hertil sigtende noteres omhyggeligt, foruden Cricketkampe ogsaa Kaproninger og Kapsejladser, og Forsøg paa at bringe Gymnastiken ind i Livet har i de forløbne Aar ikke manglet Talsmænd i Pressen.

Men skjönt det er let at mærke baade paa Forældre og Börn, at de have Öje for Nyttens af legemlige Færdigheder og Øvelser, er der dog ingen Øvelse eller Leg, hvad man nu vil kalde det, der i den Grad har slaaet an som Cricketspillet. Det var ifjor Foraar et for os ukjendt Spil, men er nu vandret sejrende gennem Byerne ud paa Landet, hvor jeg i dette Foraar har set det spille, og samtidig har det kaldt enkelte af vore Boldspil tillive, som vare nærvædet at gaa i Glemme. — Men alt dette vil ikke kunne blive uden Indflydelse paa Folkets Aand. Der ligger i disse vaagnede Tilbøjeligheder ligesom en Erkjendelse af at den tidligere Dannelse har været ensidig, og at en Side af Livet og Livsvirksomheden ikke har nydt sin Ret, og at dette navnlig gjælder Opdragelsen. Og hvem af os Kjøbstædfolk kan tænke paa denne læsende Ungdom, de pæne og artige Stuebörn, de 15—16 Aars Kavalerer, uden at faa Öjnene op for Manglerne ved hin Opdragelse? Den livlige Barnesjæl i de spinkle Legemer med de blege Ansigter synes mig næsten at sukke efter at faa Virkeligheden med, som Barnet kan faa den, at tumle sig i det fri, faa Lemmerne rørte og Kræfterne i Gang, og ved Spil og Leg berede sig til det virkelige Liv; thi „Den som engang skal blive noget, skal berede sig dertil baade ved Leg og Alvor.“ Der er neppe heller nu mere mange Forældre, der have Tid til at tænke lidt over de Börns Opdragelse de daglig have under Öjne, uden at de ofte ængstes ved at se Börnene sidde saa meget sammenkrøbne ved Bog og Tavle, tilmed naar de se den Til-

bøjelighed til Sygelighed, der findes hos Börnene, og den Mangel paa Friskhed og Sundhed, der er over dem. Her er vistnok Hovedgrunden til, at der mærkes en langt større Opmærksomhed for Gymnastiken hos Forældre, og den Lyst, som Börnene vise til at lade sig føre i denne Retning, forekommer mig at bekræfte, at man her vil føre dem paa en rigtig Vei.

+ „Naar Legemet er svagt, behersker det Sjælen, men naar det er stærkt, lyder det Sjælen“ — denne Sætning af Rousseau vil altid indeholde en stor Sandhed, naar den forstaas paa den rette Maade.

I denne Hensénde har unægtelig Hygiejniske Meddelelser stor Fortjeneste. 1861 indeholdt de et godt Stykke om „Sundhedsplejen og Skolerne,“ og iaar har Professor Drachmann i de samme Meddelelser — med de bedre stillede private Pigeskoler for Öje — forsøgt at paavise, at den nærværende Slægt er mindre kraftig og har en ringere Modstandsevne end den foregaaende, og at det aandelige Arbejdes Fordringer ere forøgede i et saadant Omfang, at de true med at for-
 + kve istedenfor at udvikle Slægten; og han gjør opmærksom paa adskilligt ved Skolelivet, som nok fortjente at paaagtes ogsaa i Drengeskolen.

En Frugt af disse Bestræbelser har været, at Gymnastiken begynder at føles som nødvendig ogsaa for Pigeskoler, om der end i nogen Tid vil vakles, førend den passende Form findes for gymnastiske Øvelser med Pigebörn. Ogsaa har Sygegymnastiken i disse
 + Aar hævet sig til en ikke ringe Anseelse, og det er derefter desto mere at haabe, at den almindelige Gym-

nastik vil finde Anerkjendelse som den, der under vore Kulturforhold er det bedste Lægemedel imod mange sygelige Dispositioner og en fortrinlig Hjælp til at bevare Sundheden. Der er ikke Tvivl om, at Gymnastiken har denne Kraft; mange Vidnesbyrd baade fra gammel og nyere Tid kan fremføres herfor. Endogsaa den helleniske Gymnastiks højeste Opgave, paa én Dag at sejre i Brydning og Pankration, er bleven løst af en rig Alexandriner, ved Navn Straton, som ved Gymnastik udviklede sit syge og slappe Legeme til et saa højt Maal af Kraft og Færdighed.

Hvad der imidlertid maaske lige saa meget som alt det nævnte vender Opmærksomheden hen paa Gymnastiken, er de Reformere der ere begyndte at iværksættes i den militære Uddannelse, og den Erkjendelse vi synes ~~at~~ at have vundet ved vort Nederlag, at Folket maa udvikle sig i fuld Harmoni, uden at overse den ene eller anden Side af Livets Fordringer, hvis den kommende Slægt skal fremstille et Folk, som kan og vil staa fast i de Prøvelser, der ikke kan udeblive, før Fædrelandets Kamp er ført tilende. Et væsenlig Led i denne Harmoni er Villighed til at lyde. Og har ikke Freden kunnet lære os, at Friheden tilsteder at byde for dobbelt stærkt at fordre af den fri Mand at lyde, saa har Krigen kunnet det. Vi saa Fjender, som havde lært at lyde; og vi saa, at det ikke er nok med en Overanstrengelse af Kræfter at drive et stort Antal Forsvarere paa Benene, som ere djærve og ville ofre sig, men hvoraf ogsaa altfor mange djærvt ville ræsonnere og hæve sig over det

System, der er sat til at bære det Hele. Det er allerede af denne Grund fornødent, om en militær Aand skal komme frem, at alle tidlig vænnes til paa et Punkt i Opdragelsen ubetinget og uden Betænkning at adlyde; og det er Gymnastikens store Fortrin, at den tidlig vænner til at adlyde Befaling og netop søger sin bedste Drivkraft i Lydighed, Præcision og Villighed til at underkaste sig Anstrengelser.

Men ogsaa den Retning, den militære Uddannelse i de senere Aar har taget, synes mig at vise hen til Gymnastiken som den store Uddanner af de almindelige legemlige Færdigheder, Hurtighed, Aandsnærværelse og Kraft til Modstand. Den sigter mere til at gjøre Soldat af hver enkelt end til som før at imponere ved Masserne. Man øver nu ikke mere Soldaten i imaginære Færdigheder, som den fra skuldret Stilling med Geværret at fælde det til Angreb, og i den forunderlige Færdighed, i større Afdelinger paa én Gang at lade Geværerne. Men det er ikke nok at slaa af i Fordringer. Der skal noget til at opveje den stolte Følelse, som greb kommanderende, udførende og Tilskuerne ved den sluttede Exercits og lod ane Uovervindelig, og til at fremkalde den Aand, som dette nærede. Maalet synes nu at maatte blive det Friheden ene værdige: at drage den militære Aand op fra Folket selv. Og hvorved skal Folket kunne nære denne uden Gymnastiken, som kan bringe Smidighed, Lethed, Kraft, Tillid og Aandsnærværelse? „Gymnastikens Vugge“ benævner Platon den af de helleniske Stater, hvis krigerske Dygtighed stod øverst blandt

alle de fri Hellenere. Og den samme siger i „Protagoras“ om Opdragelsen: „desuden sende vi endnu vore Børn til Gymnastik, for at de med de bedste Legemer kunne tjene den bedste Forstand og ikke fejge skulle forsage paa Grund af legemlig Udulighed baade i Krig og i de andre Sysler.“

Det er glædeligt, at den ny Hærplan synes at ville komme disse Anskuelse imøde, idet den vil have alle med til den militære Uddannelse og mulig vil føre endel Officerer og Underofficerer ud paa Landet, hvor de kunne være til Nytte ved Gymnastiks og militære Øvelser Ledelse ved Skolerne og Seminarierne, forsaavidt disse sidste ikke allerede i de senere Aar have skaffet sig gymnastikkyndige Lærere. Og naar saaledes gymnastisk Uddannelse træder til vore frivillige Skydeøvelser, saa kan der maaske i Skytteforeningerne beredes Fædrelandet et brugbart Værn.

Jeg tror herefter at turde svare den, der vilde spørge, om Gymnastiken er paa Vej til at blive slaet ihjel: Nej, den har tvertimod vundet en Talsmand i Pressen; Lege og Spil, hvor det gjælder om legemlig Færdighed, og Kappedyster vinde Udbredelse; Sygeligheden er ikke tagen af og derved Gymnastiken bleven mindre nødvendig, og den militære Uddannelse fordrer nu ingenlunde mindre end forhen væsenlig Bistand af Gymnastiken.

Hvorledes staa nu vore lærde Skoler ligeoverfor denne vaagnede Interesse for Gymnastiken?

Da Rigsdagsforhandlingerne om Gymnastiken stod paa, fremførtes vore lærde Skoler som heldig stillede. Og unægtelig har de den Fordel fremfor Landet at kunne have bestemte Timer for denne Undervisning, uafhængige af Vejrliget, at kunne faa kyndige Lærere til Undervisningen og at have fuldstændigere og bedre Apparater.

Men i en anden Hensende staa de fleste af vore Latinskoler, tilligemed Byerne i det hele, langt tilbage for Landet. Det allervigtigste Vilkaar for en god, forfriskende og styrkende Virkning af Gymnastiktimerne er, at saa mange af Bevægelserne som mulig foretages under fri Himmel. Der kan vistnok leges og løbes i en Sal; men Rummet er for lille til at Barnet kan føle Frihed, Bevægelserne i en Stue blive let Forestillinger, hvor den Takt, Præcision og Holdning vises, der skal ledsage den gymnastiske Bevægelse, men Bevægelsen selv er indskrænket til sit Minimum. Mange Lege, og det de allerfleste, maa forbigaa af Mangel paa Plads — jeg vil nævne Boldspilene; mange ogsaa af Mangel paa Grönsværet — jeg nævner: at springe Buk, brydes, staa paa Hovedet, og mange Lege, hvorunder der kan være Fare for at falde eller snuble. Skolegaardene ere for haarde og heller ikke store nok til Lege for 25—40 Deltagere; desuden ere de i Almindelighed kun brugbare om Sommeren, da Gymnastiken mindst drives. I en Skolegaard kan der spilles Klink, leges Paradis og saadanne Lege og Spil, der passe for et Frikvarter uden at være egenlig gymnastiske Lege; men man fejler højlig, om man

anser Skolegaardene for Gymnastikpladse. Det vil aldrig falde en Snes Drengene ind at komme af sig selv ind i Skolegaardene og lege der udenfor Skoletiden, om der ogsaa i Byen er Mangel paa Legepladse; og til Cricketspillet er der ikke Plads i en Skolegaard. Den kan vel bruges til at indøve Geværexercits i det fri, naar Aarstiden er lidt mild, men er altfor indskrænket til ordenlige Marchøvelser.

Da saaledes kun faa gymnastiske Øvelser kunne foretages i Skolegaardene, ere de allerfleste Øvelser henviste til Gymnastikhuset. Her er nu ganske vist i mange Retninger et udmærket Lokale, som til alle Tider er tørt fraoven, og naturligvis tilbringes her de allerfleste Gymnastiktimer. Men hvor savnes dog ikke den friske Luft ved disse eneste Skoletimer, Börnene have til at bruge deres Lemmer og forfriske sig i? Jeg kjender ikke disse Gymnastikhuse overalt. Men i én Hensende ved jeg, at de ligne hinanden, nemlig deri, at Luften er som en temmelig tæt Støvsky i dem, naar 30—50 Elever have bevæget sig muntert i dem et Kvarters Tid. I den øvrige Del af Timen er Aandedrættet generet og alle Gjenstande belagte med et Lag Støv, der hæsligt tilsmudser Klæderne. Dette maa nu vel antages ikke at kunne forandres, og er vel heller ikke af særdeles stor Betydning. Men ligne andre Latinskolers Gymnastiklokaler det i Aalborg, saa have de ligesom vi et raat og koldt Lokale, som i de fleste Maaneder af Gymnastiksæsonen — September til Maj inkl. — fordrer, at Börnene holdes i uafbrudt, og i de koldere Maaneder i anstrengt Bevægelse, naar de

ikke skulle fryse og befinde sig ilde deri. En kold, klam Luft møder den, der træder derind, og er for en stor Del Skyld i at Börnene ikke altid med Lyst gaa til Gymnastik. De ere derimod altid jublende, naar man vil føre dem ud i det fri. Ikke engang en voxen, der bliver i sit Overtøj, kan føle sig vel ved at komme ind og opholde sig i Gymnastiksalen. Fugtighed fra Grunden og fra Murene selv, som aldrig har været ordentlig dreven ud ved varig Opvarmning, Vinduer til Nordsiden alene, saa næsten aldrig en Solstraale kommer ind — alt dette gjør Luften raa og hindrer Uddrivelse af Støv og Fornyse af Luft.

Man skulde ikke tro, at en temmelig ny og kostbar Bygning — bestemt saa godt som udelukkende til Gymnastik — opfyldte saa ringe sin Opgave; men at det er saa, er en Kjendsgjerning.

Om nu disse Mangler ikke alle fremtræde ved andre Latinskolers Gymnastiklokaler, saa er der vist altid nogle af de nævnte, og maaske andre ikke nævnte; saa at vi maa tilstaa, at Landet, hvad Gymnastikplads angaar, staar langt foran Byerne. Men dette Misforhold bliver dobbelt stort, naar man betænker, at de fleste Landsbybörn og unge Karle have legemligt Arbejde og frisk Luft nok, medens det netop er det vi allermest savne; i egenlig Gymnastik behøve de kun hvad der sigter til at bibringe Bøjelighed, Holdning, Takt, Hurtighed og Øre for hastig at opfatte og udføre Befaling. Der skal derfor ikke meget til, blot kyndige og flinke Lærere, for at Landet i Gymnastik skal komme foran Byerne, som altid ved

Gymnastik først og fremmest tillige maa vende Opmærksomheden hen paa, i fri Luft at styrke og forfriske Legemeerne, anspænde Kræfterne og opmuntre Sindene.

Paa Grund af denne Forskjel i Gymnastikens Formaal skulde jeg ogsaa tro, at Latinskolerne vare vel tjente med ikke at dele Reglement for den gymnastiske Undervisning med Landsbyskolerne og Militæretaten. At disse to sidste følges ad, lader sig forstaa; men for Byskolerne, og de lærde Skoler i Særdeleshed, vilde Reglementet vist gavne ved at give Anvisning til at føre Eleverne ud i det fri, angive dertil passende Lege og Øvelser, som ogsaa uden Kommando kunde vække Kappelyst.

Hvad der saaledes her er fremført om Gymnastikpladsen sigter nærmest kun til at vende Opmærksomheden paa, hvad der altid vil være at overvinde, for at Gymnastiken kan fremmes paa bedste Maade, og hvor mange Mangler der klæber ved Latinskolernes Gymnastikpladser. Det er vistnok vanskeligt at skaffe Skolerne egen Plads i det fri med Grønsvær paa; der bliver da efter min Mening kun det Middel tilbage, at Gymnastiken føres, saa hyppigt som mulig, fra de kolde og støvede Lokaler ud i det fri, og at der anstilles gymnastiske Lege, fri legemlige Bevægelser og Øvelser, Marchøvelser og de dertil hørende Evolutioner.

Der bliver da Spørgsmaal om, hvorvidt den til Gymnastik tilstaaede Tid tillader et saa omfattende Formaal med Gymnastikundervisningen. Hvorledes staa da Latinskolerne med Hensyn til den Tid de indrømme Gymnastiken?

Siden Gymnastiken blev indført, have de staaet aldeles uforandrede med 2 Timer ugenlig for hver Elev i dette Fag, lige indtil Metropolitanskolen ifjor begyndte en lille Forandring til Fordel for Gymnastiken. — Og herved er nu endda at bemærke, at Gymnastiktiden som sagt kun kan regnes til 9 Maaneder af Aaret, og at ikke ganske faa af disse anordnede 2 Timer i Vintertiden gaa tabte formedelst altfor streng Kulde. I og for sig er dette et ringe Antal Timer for et Fag, der aldeles ikke understøttes af Skolens øvrige Undervisning. Det er vanskeligt nok at komme alle de befalede Øvelser igjennem og faa dem udførte paa en anstændig Maade, og skal dette ske med dem alle, blive de Timer ikke mange, der kan afses til gymnastiske Lege og Udflugter i det fri, selv om Aarstid og Vejrlig rigelig tilbød sig dertil. Til at holde Skridt med de Fordringer, der efter det anførte nu synes at stilles til Legemets Udvikling, ere de aldeles utilstrækkelige. Hvorledes skal der i to ugenlige Timer alvorligt kunne rettes paa den daarlige Holdning, som Börnene i Almindelighed have og som er begrundet i hele deres Levevis? Der kan rettes og rettes derpaa uafsladelig i disse Timer, hvilket ogsaa sker; men om nogen kun vil prøve paa at vænne et Barn af med at gaa indad paa Fødderne, vil han snart erfare, hvad Tid og Ulejlighed det alene kræver. Og nu hele Holdningen, de udstikkende høje Skuldre, den böjede Ryg, de krumme Knæer, den forover rettede slæbende Gang, den tilvante Ladhed i Bevægelse og alle disse Uregelmæssigheder, som Læselivet saa

rigelig medfører! Og her er endda kun tænkt paa Uvanerne. Men nu kommer Fordringerne til om Hurtighed, Bøjelighed, Kræfternes og Modets Udvikling, og den allerbetydeligste Fordring, at alle disse Øvelser og Anstrængelser skal blive en behagelig og kjær Beskjæftigelse. Dertil er 2 Timer om Ugen en altfor ringe Tid, og jeg for min Part er aldeles paa det rene med mig selv om, at saalænge dette Timetal skal beholdes, vil det være stort at tilfredsstille en kyndig inspicerende i de befalede Øvelser; der vil ikke kunne naas nogen Udvikling, svarende til den, man synes at være skreden fremad til at ønske ved Gymnastiken.

Men jeg kan ikke i den Grad stille mig hen ene og alene som Gymnastiklærer, at jeg kun skulde se Sagen fra selve Fagets Side. Jeg tror ogsaa godt den taaler at belyses ved at ses i Forhold til Skolens øvrige Undervisning, med hvilken den har Hovedformaal tilfælles, at fremme en sund og harmonisk Udvikling af Börnene. Lad os se hvilken Plads man sætter denne Undervisning paa imellem alle de andre Skolefag, hvor mange Timer man tillægger denne Side af Uddannelsen. Gjennemgaaende at regne have Börnene 36 ugenlige Skoletimer, som fordre daglig 2 til 4 Timers Læsning hjemme for den ordenlig begavede; det er altsaa 8 til 10 Timer, Börnene om Dagen skulle sidde stille og arbejde for Skolen, og herved er nu vel at erindre, at Skolens alvorlige Arbejdstid ligger i de mørke Maaneder af Aaret. Af disse 36 Skoletimer er to Timer om Ugen dem, som Skolen anvender paa den legemlige Udvikling. Det er ikke under-

ligt, at mange Forældre og Opdragere føle sig ængstelige tilmode ved dette Forhold. Kan der her siges at være sørget fra alle Sider forsvarlig for Börnenes harmoniske Udvikling?

Jeg ved meget godt, at mange ville komme frem med Skrive-, Tegne- og Sangtimerne og sige: de Timer har Börnene dog ogsaa, som ikke ere Læsetimer. Men Skrive- og Tegnetimerne ere ligesaa skadelige for Legemets Udvikling som Læsetimerne og i mange Henseender værre. Lad saa ogsaa Sangtimerne regnes med til Fordel for den legemlige Udvikling, hvad de dog ikke fuldkommen kunne, saa bliver der endda kun 4 af de 36 ugentlige Skoletimer med dertil hørende pligtige 16—32 Læsetimer, som levnes til denne Side af Uddannelsen.

Mig forekommer det aldeles billigt og rimeligt, at Gymnastiken fik saa mange Timer indtil 5te Klases Udgang, at der kunde siges at være ofret 1 Time daglig til den legemlige Udvikling. Men skulde der være noget Afslag nødvendigt, da maatte det være i den almindelige Konfirmationsklasse, 5te Klasse, og allermindst i de to nederste. Det Stof, der i de to laveste Klasser skal læres, er saa lidet i Forhold til det der læres i de to næste Klasser, at det undrer mig, at ingen har tænkt paa at lægge nogle flere Timer hen til Gymnastiken i disse to Klasser, för Metropolitan-skolen ifjor gav 1ste Klasse 4, 2den Klasse 3 Gymnastiktimer. Man maa huske paa, at det er der, Barnet knækkes; der er det Skolen arbejder paa at føre det til som et lydigt Barn at føje sig ind un-

der Skolepligterne. Rigtignok forøges i 3die og 4de Klasse Læsearbejdet betydelig, medens Skoletugten mindre tvinger, hvorfor det ogsaa der var rigtigst at beholde det samme Timetal til Gymnastiken. Men naar Barnet naar over dette Punkt, begynder i Almindelighed Personen at komme frem, som selv vil forstaa bedst af alle at skjønne, hvorvidt de tidligere Anordninger have taget tilbørligt Hensyn til begge Sider af Udviklingen, afpasse Arbejdet efter Kræfterne og skaffe sig Del i de Øvelser, som behage og som den tidligere Uddannelse ved Gymnastiken har fremkaldt Sands for og Dulighed til.

Saalænge 1ste til 4de Klasse staa med et saa forsvindende Timeantal i Gymnastik som nu finder Sted, kan vor Skoleplan ikke siges at have sørget behørigt for Uddannelsen af Eleverne, for at udvikle „mens sana in corpore sano.“

Idet jeg nu gaar over til at berøre et Par andre Punkter ved Gymnastikundervisningen, maa jeg forud bede om Overbærenhed, hvis en enkelt Talangivelse skulde være lidt ukorrekt. Programmerne ere nemlig yderst sparsomme i deres Meddelelser om Gymnastiken; undertiden hører Gymnastik ikke med under Oversigt over Skolens Virksomhed; aldrig ses der, hvilke Timer der ere ansatte dertil, hvilket kunde have sin Interesse, naar der bliver Tale om, hvorvidt Gymnastik bør sættes ind midt i Skoletimerne — som mange ønske —, eller ved Slutningen deraf eller helt udenfor. Der anføres aldrig, hvor mange af Disciplene der deltagte i denne Undervisning, eller hvor-

vidt store Afbrydelser have fundet Sted formedelst vedholdende streng Kulde. Sjældnen angives der, hvorledes Holdene ere sammensatte; aldrig hvorvidt Eleverne i disse Timer ere førte ud i det fri, for ikke at tale om, at der aldrig omtales offentlig Examen for denne Undervisningsgren. Om den indførte Riffel-skydning høres der aldrig, hvad Aarets Resultat er blevet; man nøjes deri med at indgive hvert Aar meget detaillerede Indberetninger til Ministeriet, og det er ikke muligt, for en Lærer deri at erfare, hvad Resultat andre Skoler have bragt ud af Skydeøvelserne.

Det Punkt, jeg nærmest vilde berøre, angaar hvor mange Elever der sættes sammen paa én Gang til denne Undervisning; som bekjendt, er det nemlig kun undtagelsesvis, at hver Klasse har sine Timer for sig deri som i de fleste andre Fag. Og for at opnaa et ordenligt Resultat ved denne Undervisning i saa faa Timer, er det dog ialfald u hensigtsmæssigt at sætte mange Klasser sammen til et Hold, saa Elevernes Antal og deres forskellige Udvikling kommer til at hindre Undervisningens behørig Fremgang. I denne Henseende er der i de senere Aaringer vel sket en Bedring, men alligevel er der, saavidt skjønnes kan, endnu 5 af Landets 12 Latinskoler, hvori Elevernes Antal paa hvert Hold er mellem 35 og 45. Det er et altfor stort Antal til at nogen alvorlig Om-sorg kan tænkes for den enkeltes Uddannelse, ja jeg tør sige, for at Undervisningen kan fremmes med Kraft og Fornøjelse. Der er intet ivejen for, at en Ensformighed kan naas med et saadant Antal, naar

Læreren vil optræde med Strængthed og med Reglementets befalede Øvelser alene for Öje. Men det er let at se, at der ikke bliver Tale om Omsorg for den enkelte. Pladsen i et lukket Lokale tillader ikke engang at holde et saadant Antal i livlig Bevægelse; der skal et meget stort Rum til at 40 Elever kan løbe rundt deri, med en saadan indbyrdes Afstand, at de ikke under Bevægelsen komme i Berøring med hinanden. Og naar Antallet er saa stort, maa der ved Valget af Øvelserne tages altfor meget Hensyn til, om Pladsen tillader at vælge de Øvelser, som i og for sig svarede bedst til Aarstiden, Temperaturen og den passende Rækkefølge. Mange af de Øvelser, som Disciple-
lene have allerkjærest, maa man lade falde, hvor Antallet af Deltagerne er for stort. Saaledes er det med Øvelserne paa Skraastangen, med Springen og Voltieren; naar mer end en halv Snes Stykker skal staa og vente til Raden kommer til dem, tabe de Lysten og falde hen i indbyrdes Underholdning; er det saa tillige koldt, staa de og fryse.

Jeg tror, at hvad der sættes sammen til Gymnastik ud over 25 til 30 er for meget, og jeg tror, at Undervisningen i Gymnastik sker Uret, hvor dette Tal overskrides.

Endnu har jeg et Par Ord at sige om Svømmeundervisningen, som af alle de til Gymnastiken hørende Øvelser staaar uheldigst. Det er en yderst knap Tid, den kan faa, da Svømningen i Gjennemsnit begynder lidt ind i Juni og er forbi med Examen. Naar man nu betænker, at flere Timer gaa tabte for-

medelst ugunstigt Vejrlig, bliver der ikke ret mange Timer om Aaret at regne for denne Undervisning. Her anser jeg det for aldeles nødvendigt — dobbelt af Hensyn til de naturlige Forhindringer — at den sædvanlige Inddeling i Hold lempes, og i den Hensende maa jeg anerkjende den Imødekommenhed, som denne Skoles Rektor har vist ved at ordne og afdele Eleverne efter deres Trang til disse Øvelser og skaffe forøget Hjælp tilveje til at Svømningen kraftig kan drives i de faa Timer, der i Almindelighed tilbyde sig til denne Øvelse. Der er neppe nogen Fader, der jo ønsker og venter af Skolen saa megen Betyggelse mod Farer med Hensyn til Vand, at Börnene i den Hensende rolig kunne overlades til sig selv. Og det er en saa ubetydelig Pengeudgift her er Tale om, at det vilde være utilbørligt ikke at gjøre en saadan for at hjælpe denne Undervisning frem til et nogenlunde tilfredsstillende Resultat. — Dels til Betyggelse ved Svømmeøvelserne, dels af Hensyn til Legemsudviklingen i det Hele, vilde jeg ønske, at de lærde Skoler, der kunne faa Adgang til Vandet, maatte faa Midler til at købe en Robaad, som ved Søstæderne ofte er at erholde for en billig Pris. Det er bekjendt, at Roning er én af de sundeste og gavnligste Legemsbevægelser, hvorved netop de Dele af Legemet komme i Activitet, som lide mest under det stille-siddende Liv. Der er ingen Tvivl om, at Disciplene flittig vilde benytte en saadan Baad.

Endelig kan jeg ikke andet end yde vort Kirke- og Undervisningsministerium Tak for det ifjor til Sko-

lerne udsendte Cirkulære om at indføre Cricketspillet som extraordinær Øvelse ved saa mange Skoler, som havde Lejlighed dertil. Jeg kan ikke uden Fornøjelse tilføje, at Latinskolen i Aalborg fandt god Lejlighed til at agte paa denne Opfordring; de her boende Englændere optog med Redebonhed den ældste Klasses Elever i deres Øvelser, og endel af dem vare virkende Deltagere i den Kappedyst, som i afvigte Efteraar afholdtes mellem Aalborg og Randers Cricketklubber. Exemplet har smittet, og blandt de lavere Klasser, VI—III, har Interessen for dette Spil været saa levende, at man snarere maa være betænkt paa Moderation i den Tid, dertil anvendes, end paa at fremme Interessen for Spillet.

Det vilde være mig kjært, om disse Bemærkninger maatte virke hen til, at følgende Hovedspørgsmaal med Hensyn til Gymnastikens Stilling ved vore lærde Skoler kunde faa en for Disciplenes harmoniske Udvikling tilfredsstillende Besvarelse:

- 1) hvor mange Timer hver Discipel faar om Ugen i Gymnastik,
- 2) hvor mange Elever der sættes sammen paa et Hold og
- 3) hvor ofte Øvelserne foretages i det fri.

I en Alder af 77 Aar havde Spurinna ved Gymnastikens Hjælp endnu bevaret „aurium oculorumque

vigor integer, agile et vividum corpus solaque ex senectute prudentia," efter Plinius Vidnesbyrd. Der er vel ingen, som jo ønsker Ungdommen at besidde de samme Fuldkommenheder. Finder da nogen, som jeg, at vore lærde Skoler endnu ikke tilstrækkeligt tillige have dette Maal for Öjne ved Udviklingen af den Ungdom der er betroet dem, da vil han sikkerlig ikke rette sine Bestræbelser i denne Henseende forkert, naar han arbejder paa at skaffe de anførte Spørgsmaal en bedre Besvarelse end der nu maa gives dem.

Efterretninger

om

Aalborg Kathedralskole

i Skoleaaret 1866—67.

af

Dr. **G. Lund,**
Skolens Rektor.

I.

Skolen i Almindelighed. Lærerne. Undervisningen.

I det Aar, der er forløbet siden det sidste Indbydelsesskrift udstededes (22 Juni 1866) er der ikke sket nogen Forandring med Hensyn til Skolens Lærerpersonele undtagen den, at Overlærer Dr. *Forchhammer* har været fraværende største Delen af Skoleaaret som Medlem af Rigsdagens Landsting. Da han nemlig havde modtaget Valg her i Kredsen d. 18 Oktober f. A., bifaldt Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Skrivelse af 7 Novbr. det herfra indbragte Forslag, at hans Undervisningstimer paa hans egen Bekostning i hans Fraværelse maatte besörges saaledes, at Adjunkt *Wulff* overtog Latin (9 Timer om Ugen) i 5te Klasse og Cand. theol. *P. Kierkegaard* Græsk (5 Timer) i 4de Klasse og Latin (9 Timer) i 2den Klasse. Disse have saaledes besörget hans Undervisningsfag fra d. 8 Novbr. f. A.*)

---

*) Paa Skolens Vegne maa jeg beklage, saa vel at den ualmindelig langvarige Rigsdagssamling har berøvet Skolen denne Lærer i største Delen af dette Skoleaar, som at dette vil blive

I øvrigt har Undervisningen gaaet sin uforstyrrede Gang efter den nedenfor anførte af Ministeriet bifaldte Fag- og Timefordeling, med ikkun to mindre Modifikationer. I Anledning af den Omstændighed nemlig, at 3die Realklasse, paa Grund af Latinundervisningens Begyndelse i 2den Klasse, hvorfra derfor Fransk blev udelukket, skulde begynde samtidigt paa to fremmede Sprog, Fransk og Engelsk, hvilken Mislighed alt var berørt i forrige Aars Indbydelsesskrift S. 42, gjorde jeg det Forslag, som ingen Modstand fandt, at Undervisningen i disse to Sprog i den nævnte Klasse blev lagt i samme Lærers, Adjunkt *Münsters* Haand, og fordelt saaledes, at de 8 dertil ansatte ugenlige Timer i Skoleaarets første 4 Maaneder (indtil Julen) udelukkende anvendtes til Fransk, medens derefter den større Del af Timerne (5 imod 3) brugtes til Engelsk. Udbyttet i begge Sprog har derefter været omtrent lige saa tilfredsstillende som det ellers plejer at være i denne Klasse, dog er den kommet noget mindre vidt i Engelsk end sædvanligt (med 4 Timer om Ugen hele Aaret igjennem), saa at der maa bødes derpaa ved om muligt næste Skoleaar at give 4de Realklasse en Time mere i Engelsk end ellers.

Tilfældet, om end i en kortere Tid, i en Række af Aar (4 eller 8), saa fremt Dr. Forchhammer i den Tid forbliver i sit nuværende Embede og tillige er Rigsdagsmand. Jo større Pris Skolen sætter paa en Lærer og hans Virksomhed, desto større er Savnet af ham naar han maa undværes; og Ombytning af Lærere i samme Skoleaars Kursus kan ikke andet end virke forstyrrende.

Den anden Forandring gik ud paa, at det mellemste Hold af Disciple til Gymnastikundervisningen, der bestaar af 4de og 3die Klasse tilligemed de tilsvarende Realklasser, med Ministeriets Tilladelse fra September Maanedes Slutning blev delt i to Hold, hvert med 2 Timers ugenlig Undervisning, da det efter Skoleaarets Begyndelse havde vist sig, at det blev saa talrigt (nemlig 66 Disciple), at hverken Lokalet kunde rumme det eller Lærerne overkomme Undervisningen paa tilbørlig Maade. — Jeg skal hertil knytte den Bemærkning, at jeg er overbevist om, at Gymnastikundervisningen burde have et større Timetal i de lavere Klasser end den nu har (nemlig 2), og at jeg skal bestræbe mig for at faa dette tilstaaet for det kommende Skoleaar.*)

Af andre almindeligere Bestemmelser skal her meddeles Ministeriets Cirkulære af 27 September 1866 om *extraordinær Oprykningsexamen* for Disciple af 6te Klasse.

Til Forebyggelse af mulig opstaaende Tvivl om, i hvilket Omfang den i Bekjendtgjørelse af 30 November 1864 § 2 omtalte

---

*) I Anledning af et Par her indtrufne Tilfælde ønskede jeg gjerne at henlede Forældres og Værgers alvorlige Opmærksomhed paa, hvor vidt nogen Discipels Helbreds- og Sundhedstilstand maatte forhindre ham i at deltage i Legemsøvelserne. Skolen kan ikke give efter for en Drengs Ulyst eller Ønske om Fritagelse, men maa forlange Lægeattest; den kan heller ikke altid bedømme, om der virkelig er noget til Hinder eller om Øvelserne bekomme Drengen ilde. Her maa et vaagent Öje i Hjemmet komme Skolen til Hjælp.

næstøverste (6te) Klasses Aars- og Hovedexamen bliver at foretage, naar denne Examen i det i Ministeriets Circulærskrivelse af 26 August 1851 (Lindes Meddelelser om det lærde Skolevæsen 1849—1856, S. 118—119) omtalte Tilfælde bliver extraordinært at afholde, skal Ministeriet herved tjenstligst melde Hr. Rectoren til behagelig Efterretning og fornøden Iagttagelse, at i saa Fald, den Discipel, som ved lovlig Forhindring har været udelukket fra i rette Tid at indstille sig til bemeldte Examen eller helt at fuldende den, ikke kan opflyttes i øverste Klasse efter en extraordinær Prøve alene i de fem Fag: Geografi, Naturhistorie, Tysk, Fransk og Religion, men, for at dette kan ske, har at underkaste sig den næstøverste (6te) Klasses Aars- og Hovedexamen fuldstændig i alle Fag med et vist Karakterminimum i de 5 nævnte Fag og med et for Resten Skolen tilfredsstillende Udfald.

Dernæst har Ministeriet besvaret to af mig i sin Tid gjorte Forespørgsler angaaende de friere stillede Fag i 7de Klasse, *Religion* og *Fransk*, hvori alle skulle nyde Undervisning, samt *Hebraisk* og *Engelsk*, hvori Undervisning kun gives dem, der ønske det, da jeg var i Tvivl om, dels hvor vidt der skulde afholdes Examen i disse Fag, dels hvorledes den fri Deltagelse var at forstaa, ved følgende to Skrivelser af 11 April og 26 November 1866, som det anses for passende her at meddele.

Efterat Ministeriet i Anledning af Hr. Rektorens Forespørgsel i behagelig Skrivelse af 11te f. M. om, hvorvidt der i Religion, Fransk og Engelsk, som læses i 7de Klasse, uden at disse Fag ere Gjenstand for Prøve til Afgangsexamen, desuagtet vil være at afholde Prøve i disse Fag enten for Klassens nederste Afdeling eller for Dimittenderne tillige, har brevvetlet med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler, skal Ministeriet herved tjenstligt tilbagemelde, at ingen Examen bliver at afholde i de nævnte Fag, dog saaledes, at der, hvor vedkommende Lærer øn-

sker det, ved første Aars Examen prøves i det, der er læst i Grundsproget i det ny Testament.

Efter at have brevvexlet med Undervisningsinspektøren for de lærde Skoler om de af Hr. Rektoren i behagelig Skrivelse af 7de f. M. fremsatte Spørgsmaal angaaende den Undervisning, som tilbydes Disciplene i 7de Klasse i Engelsk og Hebraisk, skal Ministeriet herved tjenstligst til behagelig Efterretning og Jagttagelse meddele Følgende:

1. Enhver Discipel, som ikke ved Indtrædelsen i 7de Klasse eller ved Begyndelsen af denne Klasses 2det Skoleaar med Faders eller Værges Samtykke har begjært sig fritagen for Undervisning i Hebraisk eller Engelsk, er forpligtet til at deltage i denne Undervisning i hele Skoleaaret, dog saaledes at Rektor i Skoleaarets Løb kan fritage en Discipel for fortsat Deltagelse i Undervisningen paa Grund af Sygdom eller Svagelighed eller tydelig Vanskelighed for Discipelen ved med jevn Flid at overkomme sit Skolearbejde. Forinden en saadan Fritagelse meddeles, vil Rektor derom have at konferere saavel med Læreren i det Fag, hvorfor Fritagelsen ønskes, som med Disciplens andre Lærere. Man antager det derhos rigtigst, at Undervisningen i Hebraisk og Engelsk i det sidste Skoleaar ophører en Maanedstid før Examen for dem af Dimittenderne, der maatte ønske en saadan Lettelse.
2. Enhver Discipel kan med Faders eller Værges Samtykke forlange sig fritagen for at underkaste sig Examen i Hebraisk, om han end har deltaget i Undervisningen i dette Fag i det sidste Skoleaar.
3. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, til hvilket Tidspunkt Extratimebetaling vil være at udrede til en Lærer, der giver Undervisning i Engelsk eller Hebraisk, men i Skoleaarets Løb mister disse Timer derved, at Disciplenes Deltagelse deri ophører, skal Ministeriet, da dette Tilfælde ikke er indtraadt, blot udtale, at Begrebet Extratimebetaling medfører, at den kun kan udredes for de Timer, som virkelig gives.

Til de i forrige Aars Indbydelsesskrift (S. 42 fg.) gjorde Bemærkninger om Realundervisningen og *Latinundervisningen* i 2den Klasse finder jeg Anledning til her at tilføje følgende, der er fremkaldt ved den i det sidste Aar gjorte Erfaring. Det var allerede der berørt, at den formentlige Vanskelighed, der opstod ved Latinlæsning i 2den Klasse for dem, der ikke vare bestemte til at studere, men til at gaa over i 3die Realklasse, ikke var af nogen væsenlig Betydning, men at selv Realisterne kunde have den tilbørlige Nytte af denne forberedende Sprogundervisning, hvor det gamle Sprog tildels indtog den Plads, som Tysk tidligere havde, ligesom det ogsaa andensteds, som bekjendt, er Tilfældet, at ogsaa de ikke studerende Disciple dog lære noget Latin. Jeg nægter ikke, at dette meget vel kan undværes af dem; jeg indrømmer endog, at, hvis her ikke var Tale om en Skole, der egenlig er en Latinskole, med tilføjede Realklasser, men om en udelukkende Realskole, vilde det, efter vor Tids Fordringer og vore Forhold, næppe falde nogen ind at indføre Latin som Undervisningssprog. Men paa den anden Side maa jeg fastholde, at ligesom enhver Dreng i 10—11 Aars Alder, der overhovedet er modtagelig for Sprogundervisning, kan lære den latinske Formlære i dens Hovedtræk, noget, hvortil der kun kræves alvorligt Arbejde, nogen Hukommelse og almindelig Evne til at passe paa og ordne det lærte i Tanken, saaledes vil enhver Dreng have godt deraf, selv om han snart opgiver det, dels som et fortrinligt formelt Dannelsesmiddel, i hvilken Hen-

seende hverken den tyske eller (endnu mindre) den franske og engelske Formlære kan erstatte den latinske, dels ogsaa med virkeligt Udbytte for den øvrige Sprogundervisning i de levende Sprog. Erfaringen iaar har ogsaa vist, at de Disciple i 3die Realklasse, der kom fra 2den Klasse med tilstrækkelig Kjendskab til den latinske Formlære, som de bedre af dennes Disciple ifjor havde lært den, langt lettere og bedre tilegnede sig den franske Undervisning end ellers.

Hertil kommer endnu dels praktiske, dels almindelig pædagogiske Hensyn. Det maa anses for urigtigt at ville dele Undervisningen i en studerende og en ikke-studerende allerede paa et saa tidligt Standpunkt; og om hvor mangen Dreng kan det i en Alder af 10—11 Aar med Sikkerhed afgjøres, om han er istand til at studere eller ikke, endnu mindre, om han har eller faar Lyst dertil eller ikke? Ligesom det derfor i og for sig vilde være misligt at begynde en Fagskole i den Alder, saaledes kan det antages for givet, at Ministeriet heller ikke vilde indlade sig paa, at allerede 2den Klasse blev delt, vel ikke engang, at der foretoges en partiel Deling, saaledes at nogle Disciple ikke deltog i Latinundervisningen, men i dets Sted fik anden Undervisning, f. Ex. i Tysk, Regning og lignende. Derved vilde ogsaa opstaa Ulighed mellem Disciplenes Færdighed i saadanne Fag i denne Klasse, hvorved Fællesundervisningen i de øvrige Timer vilde vanskeliggjøres, navnlig i Tysk. Og at lade de Disciple, der fritoges for Latin, være fri i disse Timer, gik heller ikke an. Der maatte da paalægges Foræl-

dre og Værger en utilbørlig Forpligtelse til at forskaffe dem Beskjæftigelse og Undervisning udenfor Skolen, for at de i almindelig sproglig Dannelse skulde kunne naa den Udvikling, som de modtage, der læse Latin, — en Forpligtelse, de fleste hverken kunde eller vilde paatage sig.

Da det blev bestemt, at Latin skulde indføres her i 2den Klasse, var man ingenlunde blind for denne formentlige Vanskelighed, som saadanne lærde Skoler ere fri for, der ikke have særskilte Realklasser. Der har i Virkeligheden ikke vist sig andre eller uheldigere Følger, end der var forudset; men den største Vanskelighed er kommen udenfra, fra Publikums Side. Adskillige Forældre og Værger mene, at der sker Drengene en Uret, naar de tvinges til at læse Latin et Aar, fordi de ikke ville faa Brug derfor, da de ikke skulde studere, og idet de forvexle Brug med Nytte, tro de, at de heller ingen Nytte have deraf. Naar denne Forestilling da meddeles Börnene eller paa en anden Maade kommer til deres Kundskab, tro disse sig berettigede til at forsømme denne Del af Undervisningen, til Skade for sig selv og til Ulempe for Skolen, som maa forlange, at alle Disciple med Flid og Opmærksomhed lægge sig efter, hvad der skal læres. Det er demoraliserende i en Klasse at have Disciple, der betragte en Del af deres Gjerning som overflødig og planmæssigt forsømme den; men det er vistnok endnu skadeligere for enhver Dreng selv at komme i et saadant Tilfælde, hvor hans Forsømmelighed taales eller endog understøttes i Hjemmet. Og her er des-

uden den farlige Vildfarelse, at man tror, at Skolen lige godt kan og vil opflytte saadanne Disciple som ustuderende i 3die Realklasse. Dette er umuligt, da de mangle den sproglige Fordannelse, som denne Undervisning skulde give dem og hvorefter, som Forholdene nu ere, Sprogundervisningen i 3die Realklasse er beregnet. Saadanne Disciple maa derfor i Reglen vente at blive tilbage i 2den Klasse, hvor der da er Udsigt til, at at de ved atter det andet Aar at behandle Latin paa samme Maade ville blive end mere vanskelige for Skolen at behandle og vænnes til en for dem selv meget farlig Forsømmelighed. Jeg vilde derfor ønske, at jeg ved disse Ytringer kunde aabne Forældrenes Öjue for denne Sags Betydning, og om ikke overbevise dem om Rigtigheden af den her stedfindende Indretning, saa dog bevæge dem til at finde sig deri og holde Drengene til at udføre dette Arbejde lige saa alvorligt som deres øvrige Gjerning.

Fag- og Timefordelingen har været følgende:

Rektor, Dr. phil. *Lund* har Latin og Græsk
 i 7de Klasse, Fransk i 5te Realkl., i alt 18 Timer.
 Overlærer *Schmith*: Historie i 7de, 6te, 5te,
 4de og 3die Klasse samt i 5te, 4de og
 3die Realkl.; Geografi i 6te, 5te og 4de
 Klasse samt i 5te og 4de Realkl. . . . . 28 —
 [Overlærer Dr. *Forchhammer* i de 2 $\frac{1}{2}$ første
 Maaneder af Skoleaaret: Latin i 5te
 og 2den Klasse, Græsk i 4de Klasse . . 23 —]

Adjunkt <i>Juel</i> : Naturhistorie gennem hele Skolen, Geografi i 2den og 1ste Klasse .	22	Timer.
Adjunkt <i>Ovesen</i> , tillige Skolens Inspektor: Mathematik i 7de Klasse B, 4de Klasse og 3die Realkl.; Regning i 3die Realkl. og 1ste Klasse; Historie i 2den og 1ste Klasse	24	—
Adjunkt <i>Münster</i> : Engelsk i 7de Klasse, 4de og 3die Realkl.; Fransk i 6te og 5te, Klasse og 3die Realkl.; Geografi i 3die Klasse og 3die Realkl.	24*)	—
Adjunkt <i>Malmström</i> : Matematik i 6te, 5te og 3die Klasse samt 5te Realkl., Regning i 5te Realkl. og 2den Klasse; Religion i 5te og 1ste Klasse	26	—
Adjunkt <i>Dahlenborg</i> : Latin i 3die Klasse; Græsk i 6te Klasse; Fransk i 7de, 4de og 3die Klasse samt 4de Realkl.	25	—
Adjunkt <i>Wulff</i> : Dansk i 7de, 4de, 3die og 2den Klasse; Latin i 4de Klasse; Tysk i 4de Realkl.	23	—
Samt i Overl. Forchhammers Fraværelse Latin i 5te Klasse	9	—
Adjunkt <i>Winde</i> : Naturlære i 7de Klasse og 5te Realkl.; Matematik i 7de Klasse A og 4de Realkl.; Regning i 4de Realkl.; Geometrisk Tegning i 5te og 4de Realkl.	24	—
Adjunkt <i>Assens</i> : Hebraisk i 7de Klasse A og B.; Religion i 7de, 6te, 4de, 3die og		

---

*) indtil Nyaar 26 Timer, da 7de Klasse var delt i Engelsk.

2den Klasse samt 4de og 3die Realklasse; Tysk i 5te og 4de Klasse samt 5te Realkl.	27	Timer.
Adjunkt <i>Henningsen</i> : Latin i 6te Klasse; Dansk i 6te, 5te og 1ste Klasse samt i alle Realklasserne	27	—
Adjunkt <i>Ankjær</i> : Tysk i 6te, 3die, 2den og 1ste Klasse samt i 3die Realkl.; Græsk i 5te Klasse; Engelsk i 5te Realkl.	27	—
Cand. theol. <i>P. Kierkegaard</i> (i Overlærer Forchhammers Fraværelse) Græsk i 4de Klasse, Latin i 2den Klasse	14	—
Timelærer <i>Fiskbæk</i> : Skrivning og Tegning i hele Skolen	23*	—
Timelærer, Pianist <i>Nathan</i> : Sang i hele Skolen	6	—
Timelærer, afg. Premier-Lieutenant, Adjunkt <i>Malmström</i> , med Overkommandersergeant <i>Silkeborg</i> og Sergeant <i>Voxlev</i> som Assi- stenter (den første 6, den anden 4 Timer) Gymnastik og Svømning med hele Skolen, Riffelskydning med 7de Klasse	10	—

Det hvert Fag tillagte Antal af Timer ses af om-
staaende Tabel, hvor A og B betegne en toaarig Klas-
ses Afdelinger og R de særskilte Realklasser.**)

*) 4de Realklasse har været forenet med andre Klasser i disse
Timer.

**) Om Fordelingen af Sang- og Gymnastikundervisning s. ne-
ndenfor (V, Udsigt over hvad der er læst og lært).

	VII		VI	V	VR		IV	IV R	III	III R	II	I	Sum.
	A	B			A	B							
Dansk	2		2	2	3		2	3	3	3	3	5	28
Tysk			2	2	1+3		2	4	2	4	4	6	30
Frænsk	2		3	3	3		2	3	4	4			24
Engelsk	2(+	2)*)			4			4					14(+2)
Latin	10		9	9			9		9		9		55
Græsk	5		5	5			5						20
Religion	2		2	2			2	2	2	2	2	2	18
Historie	1 +	3	2	2	2		2	2	2	2	3	3	24
Geografi			2	2	2		2	2	2	2	2	2	18
Naturhistorie			2	2	2		2	2	2	2	2	2	18
Naturlære	4	3			1+3								11
Arithmetik	2	2	2	2	2		2	2	4	4			22
Regning					2		2	2		2	3	4	13
Geometri	2	2	2	2	3		2	3					16
Geom. Tegn.					1			1					2
Tegning					1			1	1	2	2	2	9
Skrivning					1+1		1	2	2	3	3	4	17
Sang	1		2	2	2		2	2	2	2	1	1	6
Gymnastik	2		2	2	2		2	2	2	2	2	2	
Hebraisk	2	3											
I alt	40	39**)	37	37	1+37		37	37	37	38	36	33	360

*) I Engelsk har 7de Klasse været delt indtil Nyaar.

***) Med Hensyn til det store Timetal i denne Klasse bemærkes, at da Hebraisk og Engelsk ere fri Fag og desuden nogle ere fri for Sang eller Gymnastik, har kun en enkelt Discipel haft det hele Antal Timer.

II.

Disciplene. Afgangsprøve.

Af de 150 Disciple, som Skolen talte ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift, udmeldtes for og efter Hovedexamen i Juli f. A. 3, nemlig H. T. H. Cordes af 5te Realklasse (til Landvæsenet), A. M. Höyer af 4de Klasse (til Maskinbygningsskolen) og A.

V. de Lemos af 3die Realklasse (for at blive Typograf). Efter fuldendt Afgangsexamen dimitteredes 8 Studenter og 2 Realister, som nedenfor anføres med de dem tildelte Examenskarakterer. Ved det ny Skoleaars Begyndelse fandtes der saaledes 137 ældre Disciple, og der optoges til samme Tid 28 ny Disciple, saa at Antallet af Skolens Disciple d. 23de Avgust 1866 var 165. I Aarets Løb er imidlertid af disse udmeldt 16 og desuden 1 foreløbigt paa Grund af langvarig Sygdom. De udmeldte findes anførte nedenfor hver paa sit Sted, med Angivelse af deres Bestemmelse, hvoraf ses, at de enten ikke have været bestemte til at studere eller have opgivet det, med Undtagelse af én, der formedelst Forældrenes Bortrejse skulde gaa over til en anden Skole. Det nuværende Antal er saaledes 148. De anføres her, med Undtagelse af 7de Klasses Disciple, som intet Nummer have haft, og derfor opføres efter Navnenes Bogstavfølge, i den Orden, hvori de sad ved Skoleaarets Begyndelse med Tilføjelse i ( ) af deres nuværende Klassenummer. Ved dem alle er Faderens Navn og Stilling tilføjet, og naar intet andet Sted betegnes, er deres Hjem i eller ved Aalborg. De med * foran betegnede Disciple ere optagne ved dette Skoleaars Begyndelse; disses Fornavne ere fuldstændigt angivne.

7de Klasse.

A. *L. Cantor* (Distriktslæge C. i Nörre-Sundby).
 — *P. E. Glahn* (Stiftsprovst G.). — *H. C. Hansen*
 (Exam. jur. H.). — *S. Haubroe* (Kjøbmand H.). —

S. J. Johannessen (Skibsrheder J.). — *F. C. Madelung* (Pastor M. i Sjøring i Thy). — *J. W. Nissen* (Kjøbmand N.). — *E. J. Raffel* (Kjøbmand R.). — *L. H. Schaumburg* (Pastor S. i Tolstrup, Vendsyssel). — *H. A. T. Schou* (Pastor S.). — *C. C. Sonne* (Pastor S. i Thisted). — *H. Svanholm* (Proprietær S. til Sebberkloster). — *T. O. Sørensen* (afdøde Propr. S. til Irup i Thy). (13 Disciple). — *B. J. K. Jansen* (Pastor J. i Jerslev, Vendsyssel). — *P. B. Jürgens* (Postkonduktør J.). — *O. E. Lund* (Skolens Rektor). — *V. E. Lund* (Broder til den foregaaende). — *C. J. Lundbeck* (Rebslagermester L.) — *H. Møller* (afdøde Kjøbmand M. i Frederikshavn). (6 Disciple.) I alt 19 Disciple.

6te Klasse.

1 (1) *M. E. S. Bisgaard* (Gaardmand B. af Øster-Skalborg). 2 (3) *F. Haar* (afdøde Overlæge H.). 3 (5) *P. C. Prytz* (Pastor P. i Hillerslev i Thy). 4. *L. A. Søborg* (Mægler S.), udmeldt ved Nyaar, til Handelen. 5 (6) *V. A. Secher* (Pastor S. i Ingstrup, Vendsyssel). 6 (2) *H. E. Flindt* (afdøde Pastor F. paa Askø). 7 (4) *N. B. Jensen* (Gartner J.). 8. *C. C. L. Jürgens* (Broder til P. B. Jürgens i 7de Kl. B.) udmeldt til 1 April d. A., for at blive Musiker. 9. *B. U. Middelboe* (Toldkasserer, Kammerraad M.) udmeldt ved Nyaar, til Bygningsfaget. 10 (7) *J. S. Herskind* (Kjøbmand H.). 11. *O. Øhlenschläger* (Bagermester Ø.) udmeldt til 1 Oktob. f. A., til Handelen. I alt først 11, tilsidst 7 Disciple.

5te Klasse.

1 (10) *J. N. Vilstrup* (Kateket Krarup V.) 2 (8) *E. C. Assens* (Provst A. i Jerne, Ribe Stift). 3 (2) *A. G. A. Stæde* (Stentrykker S.). 4 (1) *I. S. Schmidt* (Exam. jur. S. i Hjørring). 5 (3) *O. T. Christensen* (afsked. Pastor C. i Hals). 6 (4) *H. S. Colding* (Kjøbmand C.). 7 (5) *T. F. Westenholz* (afd. Etatsraad W. til Matstrup ved Horsens). 8 (6) *F. C. Krarup* (Pastor K. i Vraa, Vendsyssel). 9 (9) *J. C. Hinding* (Kjøbmand H. i Nykjøbing paa Mors). 10 (11) *J. V. M. Beck* (Bogbinder, Kollektør B.). 11 (7) *S. C. Lystrup* (Farver L. i Nørre-Sundby). 12 (12) *H. C. R. Bentzen* (Prokurator B.). I alt 12 Disciple.

5te Realklasse.

1 (7) *N. H. Ove* (afdøde Pastor O. i Vadum, Vendsyssel). 2. *F. B. G. Schack* (Toldoppebørselskontrolør S. i Løgstør) udmeldt i Februar d. A. for at tage almindeilig Forberedelsesexamen i København. 3 (1) *R. Mortensen* (Skolelærer M. i Komdrup). 4 (12) *L. N. C. Brix* (Kjøbmand B.). 5 (11) *J. M. Myhre* (Oberst M.). 6 (14) *C. J. Herskind* (Broder til Nr. 10 (7) i 6te Klasse). 7 (8) *A. E. Nissen* (Broder til J. W. Nissen i 7de Kl. A.). 8 (9) *P. C. F. T. Nielsen* (Provst N. i Aasted ved Frederikshavn). 9 (12) *J. F. R. Berg* (Pastor B. i Næsborg ved Løgstør). 10 (4) *P. C. Dresing* (Proprietær, cand. jur., Landstingsmand D. til Vorbjerggaard, Vendsyssel). 11. *A. M. T. Westermann* (Farver W.), udmeldt efter Konfirmation i Efteraaret, til Handelen. 12 (3) *R. B. Is-*

høj (Pastor I. i Sindal, Vendsyssel). 13 (7) *J. L. A. Voxlev* (Sergeant V.) 14 (5) *S. E. Simoni* (Vinhandler S.). 15 (10) *J. S. A. Trojel* (Forpagter T. paa Vaar ved Løgstør). 16 (2) *O. G. A. Stricker* (Kapitain S.). 17. *C. G. Middelboe* (Broder til Nr. 9 i 6te Klasse), udmeldt ved Nyaar, for at blive Søkadet. I alt først 17, tilsidst 14 Disciple.

4de Klasse.

1. *I. J. G. Schmith* (Overlærer S.). 2 (2) *N. C. A. Pedersen* (Pastor P. i Skelund). 3 (4) *A. S. Levinsen* (Kjøbmand L.). 4 (1) *L. D. Nielssen* (forhenv. Skolelærer N. i Hals). 5 (6) *V. H. C. J. Hecker* (Kapitain H.). 6 (5) *J. L. Heiberg* (prakt. Læge H.). 7 (7) *C. J. Schmidt* (Broder til Nr. 4 (1) i 5te Klasse. 8 (13) *J. C. Klusmann* (Skomager K.). 9 (10) *I. Hartvigson* (Kjøbmand H.). 10. *R. Nielsen* (Husmand N. Nielsen i Alstrup, Vendsyssel) udmeldt efter Konfirmation i Efteraaret, til Handelen. 11 (9) *B. J. Mielziner* (mosaisk Præst M.). 12. *V. J. Dreyer* (Oberst, Brigadechef D. i Kjøbenhavn) udmeldt 1 April ved Faderens Forflyttelse for at sættes i Skole i Kjøbenhavn. 13 (12) *A. B. Cantor* (Broder til L. Cantor i 7de Klasse A). 14 (17) *P. E. Gade* (Propr. G. til Uttrupgaard). 15 (8) *V. Øhlenschläger* (Broder til Nr. 11 i 6te Klasse). 16 (14) *H. F. A. B. Dahl* (afd. Propr. D. til Buderupholm). 17 (15) *P. L. Jakobsen* (Apotheker J.). 18 (16) *C. T. S. Behrend* (Kantor B.). 19 (18) *V. K. Assens* (Broder til Nr. 2 (8) i 5te Klasse). 20 (3) *Svenning Vilhelm

Swendsen (Farver S. i Hjörning). 21 (11) **John Theodor Knuhtsen* (Pastor K. i Mou). I alt først 21, tilsidst 19 Disciple.

4de Realklasse.

1 (1) *J. E. Levinsen* (Broder til Nr. 3 (4) i 4de Klasse). 2 (5) *C. V. Branth* (Overkrigskommissær B. til Clarupgaard). 3 (6) *A. E. Brix* (Broder til Nr. 4 (13) i 5te Realklasse. 4 (3) *J. M. Mogensen* (afd. Skibsfører M.). 5 (4) *H. K. Glahn* (Broder til P. E. Glahn i 7de Kl. A.). 6. *C. T. Lund* (afd. Vinhandler L.) udmeldt i Marts d. A., til det tekniske Institut i Kjøbenhavn. 7 (2) *H. L. F. Møller* (Broder til H. Møller i 7de Kl. B). 8. *A. V. Kjer* (Tobaksfabrikør K.) udmeldt ved Konfirmation i April d. A., til Handelen. 9. *F. C. Nielsen* (Skibsfører N.) udmeldt ved Konfirmation i April d. A., til Handelen. 10 (7) *C. A. Bendz* (Propr., cand. theol. B. til Stranderholm). 11 (8) *A. L. Bock* (Kjøbmand B.). 12 (9) *N. C. C. R. Olsen* (Pastor O. i Gudum). I alt først 12, tilsidst 9 Disciple.

3die Klasse.

1 (6) *N. C. B. Trojel* (Broder til Nr. 15 (10) i 5te Realklasse). 2 (10) *J. M. C. B. Ellermann* (Overlærer ved Friskolen E.). 3 (2) *S. Hansen* (Skindhandler H. i Nørre-Sundby). 4 (1) *J. G. Hansen* (Provst H. i Vrensted, Vendsyssel). 5 (3) *V. E. Brummer* (Pastor B. i Oddense i Salling). 6 (5) *A. J. A. Ovesen* (Adjunkt O.). 7 (9) *R. A. Stricker*

(Broder til Nr. 17 (2) i 5te Realkl.). 8. (7) *E. A. Jakobsen* (Farver J.). 9 (8) *T. B. Ankjær* (afd. Kjøbmand A.). 10. **Adolf Constantin Meyer* (Forpagter M. paa Börglumkloster).*) 11 (4) **Valdemar Kockansky Vogler* (Dr. med. V. i Gudumlund). I alt 11 Disciple.

3die Realklasse.

1 (1) *C. S. Höyer* (afd. Propr. H. til Jægerum). 2 (9) *L. F. Höyer* (Broder til den foregaaende). 3 (12) *H. Kall* (Kommerceraad, Konsul K. i Frederikshavn). 4. *T. T. Gleerup* (Godsejer G. til Vang), udmeldt efter Konfirmation i April d. A., til Landvæsenet. 5. (2) *A. V. Colding* (Broder til Nr. 6 (4) i 5te Klasse). 6 (4) *J. Grønning* (Raadmand, Kjøbmand G.). 7 (15) *A. E. J. Höyer* (Propr. H. til Sejlstrupgaard, Vendsyssel). 8 (7) *H. C. F. Kaastrup* (Kjøbmand K.). 9 (13) *M. Vedsted* (Bogholder V.). 10 (17) *H. V. Luytkis* (Kjøbmand L.). 11 (10) *K. J. Lund* (Kjøbmand L.). 12 (11) *C. F. Myhre* (Broder til Nr. 5 (11) i 5te Realklasse). 13 (5) **Anders Christensen* (Gaardmaand C. Andersen, Nörkjær, Albek Sogn i Vendsyssel). 14 (3) **Carl Fredrik Nikolaj Brummer* (Broder til Nr. 5 (3) i 3die Klasse). 15 (19) **Johan Anton Kuhlmann* (Distriksslæge K. i Skanderborg). 16 (21) **Jens Peter Winther Lundbye* (Fuldmægtig L.). 17 (6) **Fredrik Carl Amaldi*

---

*) Denne Discipel blev kort efter sin Optagelse angrebet af en svær og langvarig Sygdom, hvorfor han udmeldtes til Nyaar; men efter at være helbredet er han atter indmeldt til 1 Maj d. A.

Nielsen (Kjøbmand, Konsul N. i Hjörning). 18 (20)
 *Emil Wibroe (Kjøbmand, Agent W. i Nibe). 19 (16)
 **Henrik Vilhelm Sofus Behrens* (Forpagter B.) 20
 (8) *J. P. Jensen* (Gaardejer J. til Engholm, Uttrup i
 Vendsyssel). 21 (14) *J. G. Secher* (Broder til Nr. 5
 (6) i 6te Klasse. 22 (18) *H. O. J. S. Hecksher* (Bro-
 der til Nr. 5 (6) i 4de Klasse). I alt først 22, tilsidst
 21 Disciple.

2den Klasse.

1. *S. R. B. Nielsen* (Kjøbmand N.) udmeldt 1
 Oktb. f. A., da Forældrene flyttede til Kjøbenhavn.
 2 (3) *B. A. Bødtker* (Forpagter B. paa Lindenborg).
 3 (13) *L. Thorhildsen* (Skibsfører T. i Stavanger). 4
 (5) *E. Lund* (praktis. Læge L.). 5 (7) *G. T. Synder-
 gaard* (Smedemester S.). 6. *N. V. Grønning* (Bro-
 der til Nr. 6 (4) i 3die Realklasse) udmeldt til 1 April
 d. A., til privat Undervisning. 7 (17) *C. C. Vithusen*
 (Stadlæge, Kancelliraad V.). 8 (14) *C. J. V. de Meza*
 (Organist de M.). 9 (2) *A. Westenholz* (Broder til
 Nr. 7 (5) i 5te Klasse). 10 (4) *V. Dresing* (Broder
 til Nr. 10 (4) i 5te Realklasse). 11 (9) *H. M. W. V.
 L. Stockfleth* (Dyrlæge S.). 12 (10) *N. C. Bentzen*
 (Broder til Nr. 12 i 5te Klasse). 13 (16) *G. W.
 Rennison* (afd. Propr. R. paa Sohngaardsholm). 14
 (12) *J. Gleerup* (Broder til Nr. 4 i 3die Realklasse).
 15 (11) *E. H. C. Bierberg* (Premierlieutenant B.). 16
 (20) *H. E. Dahl* (Broder til Nr. 16 (14) i 4de Klas-
 se). 17 (18) *C. C. Bang* (Forpagter B. paa Stens-
 bæk, Vendsyssel). 18 (8) *L. M. Lerche-Jørgensen*

(Pastor L.-J. i Julstrup). 19 (19) *C. P. Nielsen* (Smedemester N.). 20 (15) *S. N. Benthin* (Propr. B. til Brorholt, Vendsyssel). 21. **Johan Gabriel Vilhelm Galster* (Fabrikant G. i Nørre-Sundby) udmeldt 1 April d. A. foreløbigt paa Grund af langvarig Sygdom siden Decbr. f. A. 22 (1) *Harald Klitgaard (Kjøbmand K. i Frederikshavn). 23 (6) **Hans Christian Avgust Rudolf Vogelius* (Redaktør, Rigsdagsmand V. i Frederikshavn). I alt først 23, tilsidst 20 Disciple.

Iste Klasse.

1 (10) *P. C. Petersen* (Kjøbmand P.). 2 (13) *J. Christensen* (Kjøbmand C.). 3. *M. Q. Ingwersen* (Propr. I. til Vesterladegaard) udmeldt til 1 Oktb. f. A. til privat Undervisning, ved Faderens Flytning. 4 (1) **Carl Johan Jensen Aarberg* (Politibetjent A.). 5 (8) **Severin Klaudius Wilken Bindesbøll* (Partikulier B.). 6 (11) *Peder Ring Brix og 7 (15) *Christian Fredrik Ellinghusen Brix* (Brødre til Nr. 4 (13) i 5te Realklasse og Nr. 3 (6) i 4de Realklasse). 8 (12) **Vilhelm Erik Eusebius Bruun* (Kapitain B.). 9 (2) **Alfred Henrik Vilhelm Ellermann* (Lærer ved Borgerskolen E.). 10 (9) *Julius Galster* (Broder til Nr. 21 i 2den Klasse.) 11 (4) *Carl Glahn og 12 (7) **Henrik Nikolaj Mathias Glahn* (Brødre til P. E. Glahn i 7de Kl. og Nr. 5 (4) i 4de Realklasse). 13 (3) *Bernhard Jensen (Broder til Nr. 20 (8) i 3die Realklasse). 14 (6) **Johan Peter Hemme Lund* (Broder til Nr. 11 (10) i 3die Realklasse). 15 (14) **Carl Vilhelm de Meza* (Broder til Nr. 8 (14) i 2den Klasse).

16 (5) **Albert Julius Paulsen* (Fysikus P.). 17 (16) **Rasmus Andreas Magnus Bording Rasmussen* (Murmester R.). I alt først 17, tilsidst 16 Disciple.

Af disse Disciple agte de 13 første i 7de Klasse eller hele dennes ældre Afdeling (A) at underkaste sig Afgangsexamen, der første Gang afholdes her iaar i dens ny Form (efter Bekjendtgj. af 30 Novbr. 1864) for, saa fremt de bestaa, at dimitteres fra Skolen. Til at tage Afgangsexamens 2den Del (efter Bekjendtgj. af 13 Maj 1850) er som Privatist anmeldt Seminarist *Hans Madsen Rohveder*, der tog første Del af Afgangsexamen her 1863. Realafgangsexamen af den højere Grad agter 1 Discipel af 5te Realklasse, N. H. Ove at underkaste og for, saa fremt han bestaar, at dimitteres fra Skolen.

Til de i Juni-Juli 1866 afholdte Afgangsprøver indstillede sig følgende Disciple, der alle bestode med det nedenfor angivne Udfald.

1. Til Afgangsexamens 2den Del: *Viggo Andreas Jakob Ingerslev Bastrup*, *Adolf Thorvald Buhl*, *Ellef Herman Christian Rudolf Ferdinand Børgesen*, *Carl Christian Hansen*, *Peder Mortensen*, *Holger Prytz*, *Peter Jakob Schaumburg* og *Ernst Henrik Tetens*.

2. Til Oprykningsprøven fra 6te Klasse, der er traadt istedenfor den tidligere første Del af Afgangsexamen, opnaaede Klassens 7 Disciple alle mere end

det befalede Points-Minimum, hvorefter 6 af dem opflyttedes i 7de Klasse.

3. Til Realafgangsexamen af den højere Grad indstillede sig med Skolens Samtykke 2 Disciple af 5te Realklasse: William *Gleerup* og Emil Fredrik de *Lemos*, som begge bestode med det nedenfor anførte Udfald.

I Bedømmelsen deltog foruden Skolens Lærere 1) ved Afgangsexamen, hvor Undervisningsinspektøren ikke var tilstede, efter Indbydelse: Biskop Dr. *Kierkegaard*, R. af D. og Dbm. i Latin og Græsk, Stiftsprovst *E. Glahn*, R. af D. i Religion og Hebraisk, Kapitain *Hecksher*, R. af D. i Arithmetik og Geometri, Pastor *Schou* i Historie, Pastor *Haar* i Udarbejdelse i Mordersmaalet, Lieutenant *Ramsing* i Naturlære. — 2) ved Oprykningsprøven: Pastor *Nansen* i Religion, Kapitain *Koss*, R. af D. i Tysk, Auditør *Larpen* i Fransk, Pastor *Haar* i Geografi. I Naturhistorie havde Underlæge *Videbech* lovet at være Meddommer, men da et pludseligt Sygdomstilfælde forhindrede ham i at møde, overtog Rektor hans Censur. — 3) ved Realafgangsexamen, hvor Professor Dr. *Mundt* havde indfundet sig som den af Ministeriet beskikkede Examenskommissær: Professor *Mundt* i Arithmetik, Geometri og Naturlære, Kapitain *Bartels* i Fransk og Engelsk, Kapitain *Koss* i Tysk, Pastor *Haar* i Geografi, Underlæge *Videbech* i Naturhistorie, forhenv. Skrivelærer *Lund* i Skrivning og Tegning.

	Tysk.	Fransk.	Geograf.	Naturhistorie.	Dansk.	Latin mundlig.	Latin skriftlig.	Græsk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturlære.	Points.	Hoved- karakter.
Bastrup	g	g	mg	mg	g	mg	g	mg	mg	mg	g	mg	mg	81	Første Karak.
Buhl	mg	mg	ug	ug	mg	mg	mg	ug	ug	ug	ug	ug	ug	99	Første Kar. med Udmærk.
Børgesen	ug	mg	mg	g	g	g	g	tg	g	mg	mdl	mdl	g	46	Anden Kar.
Hansen	mg	mg	mg	mg	mg	ug	mg	mg	ug	mg	ug	ug	ug	96	Første Kar.
Mortensen	ug	mg	g	mg	mg	mg	g	mg	mg	mg	mg	mg	mg	88	Første Kar.
Prytz	mg	ug	mg	ug	mg	mg	mg	mg	mg	mg	ug	ug	ug	96	Første Kar.
Schaumburg	g	g	mg	mg	g	g	g	mg	mg	mg	ug	ug	g	81	Første Kar.
Tetens	g	mg	mg	mg	g	g	tg	g	g	mg	mg	g	g	71	Anden Kar.

For Hebraisk fik Mortensen mg, Schaumburg mg.

Karakterer ved Realafgangsexamen.

	Dansk	Tysk	Fransk	Engelsk	Historie	Geografi	Arithmetik	Geometri	Naturalære	Naturhistorie	Tegning og Skrivning	Points
Gleerup	g	tg	mg	tg	g	g	mg	g	g	g	mg	53
de Lemos	g	tg	g	g	g	mg	mg	mg	g	g	mg	59

Her meddeles endnu følgende ministerielle Cirkulære af 15 Marts 1867 om Karakterberegningen ved Afgangsexamen, hvilket danner et Supplement til Cirkulæret af 31 Maj 1866, der findes optaget i forrige Indbydelsesskrift S. 57—63.

Skjøndt der, naar Reglerne i Bekjendtgjørelsen og Cirkulæret af 31te Mai 1866 om Karakterberegningen ved de lærde Skolers Afgangsexamen nøjagtigen følges, neppe vil kunne opstaa nogen Vanskelighed for Skolerne ved Gjennemførelsen af de deri indeholdte Bestemmelser, har Ministeriet dog i Betragtning af hvor vigtigt det er, at enhver forskjellig Opfattelse eller Tvivl fjernes, troet endnu i Forbindelse med ovennævnte Cirkulære at burde meddele Skolerne nedenanførte Schema til Oplysning om, hvilken Værdi Specialkaraktererne i de enkelte Fag faa ved Overførelsen i Systemet for Hovedkarakterens Uddragning.

Gennemsnitsværdien af de 3 Censorer's Karakterer.	Specialkarakteren i Faget.	Specialkarakterernes Talværdi efter Systemet for Hovedkarakterens Uddragning.	
		i Almindelighed.	i de 3 Fag, i hvilke Karakteren forstærkes.
6	ug	8	12
$5\frac{5}{6}$	ug $- \frac{1}{6}$	$7\frac{5}{6}$	$11\frac{3}{4}$
$5\frac{2}{3}$	ug $- \frac{1}{3}$	$7\frac{2}{3}$	$11\frac{1}{2}$
$5\frac{1}{2}$	mg $+ \frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	$11\frac{1}{4}$
$5\frac{1}{3}$	mg $+ \frac{1}{3}$	$7\frac{1}{3}$	11
$5\frac{1}{6}$	mg $+ \frac{1}{6}$	$7\frac{1}{6}$	$10\frac{3}{4}$
5	mg	7	$10\frac{1}{2}$
$4\frac{5}{6}$	mg $- \frac{1}{6}$	$6\frac{2}{3}$	10
$4\frac{2}{3}$	mg $- \frac{1}{3}$	$6\frac{1}{3}$	$9\frac{1}{2}$
$4\frac{1}{2}$	g $+ \frac{1}{2}$	6	9
$4\frac{1}{3}$	g $+ \frac{1}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$8\frac{1}{2}$
$4\frac{1}{6}$	g $+ \frac{1}{6}$	$5\frac{1}{3}$	8
4	g	5	$7\frac{1}{2}$
$3\frac{5}{6}$	g $- \frac{1}{6}$	$4\frac{1}{3}$	$6\frac{1}{2}$
$3\frac{2}{3}$	g $- \frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{2}$
$3\frac{1}{2}$	tg $+ \frac{1}{2}$	3	$4\frac{1}{2}$
$3\frac{1}{3}$	tg $+ \frac{1}{3}$	$2\frac{1}{3}$	$3\frac{1}{2}$
$3\frac{1}{6}$	tg $+ \frac{1}{6}$	$1\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{3}$
3	tg	1	$1\frac{1}{2}$
$2\frac{5}{6}$	tg $- \frac{1}{6}$	$- \frac{1}{3}$	$- \frac{1}{2}$
$2\frac{2}{3}$	tg $- \frac{1}{3}$	$- 1\frac{2}{3}$	$- 2\frac{1}{2}$
$2\frac{1}{2}$	mdl $+ \frac{1}{2}$	- 3	$- 4\frac{1}{2}$
$2\frac{1}{3}$	mdl $+ \frac{1}{3}$	$- 4\frac{1}{3}$	$- 6\frac{1}{2}$
$2\frac{1}{6}$	mdl $+ \frac{1}{6}$	$- 5\frac{2}{3}$	$- 8\frac{1}{2}$
2	mdl	- 7	$- 10\frac{1}{2}$
$1\frac{5}{6}$	mdl $- \frac{1}{6}$	$- 9\frac{2}{3}$	$- 14\frac{1}{2}$
$1\frac{2}{3}$	mdl $- \frac{1}{3}$	$- 12\frac{1}{3}$	$- 18\frac{1}{2}$
$1\frac{1}{2}$	slet $+ \frac{1}{2}$	- 15	$- 22\frac{1}{2}$
$1\frac{1}{3}$	slet $+ \frac{1}{3}$	$- 17\frac{2}{3}$	$- 26\frac{1}{3}$
$1\frac{1}{6}$	slet $+ \frac{1}{6}$	$- 20\frac{1}{3}$	$- 30\frac{1}{2}$
1	slet	- 23	$- 34\frac{1}{2}$

III.

Skolens Beneficier.

A. *De Beneficier, hvortil Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udnævner* efter Rektors Indstilling, have i Skoleaaret 1866—67 været tillagte følgende Disciple:

I. Fri Undervisning og

1. Højeste Stipendium (50 Rd.) Ingen.
2. Mellemste Stipendium (35 Rd.) H. Møller.
3. Laveste Stipendium (20 Rd.) H. C. Hansen, P. B. Jürgens, M. E. S. Bisgaard, F. Haar, H. E. Flindt, N. B. Jensen, A. G. A. Stade og O. T. Christensen.

II. Fri Undervisning: L. H. Schaumburg, F. C. Madelung, S. J. Johannessen, J. W. Nissen, C. J. Lundbeck, P. C. Prytz, L. A. Søborg, J. S. Schmidt, J. V. M. Beck, R. Mortensen, J. L. A. Voxlev, L. D. Nielssen, C. J. Schmidt og A. L. Bock.

III. Extraordinære Gratister: O. E. Lund (samt laveste Stipendium), V. E. Lund (samt mellemste Stipendium), I. J. G. Schmith og A. J. A. Ovesen.

IV. Undervisning imod nedsat Betaling: C. C. L. Jürgens, S. C. Lystrup, A. E. Nissen, N. H. Ove, J. S. A. Trojel, J. M. Mogensen og I. M. C. B. Ellermann.

V. Stipendium (uden fri Undervisning):
Mellemste Stipendium (35 Rd.) P. E. Glahn, J. C. Klusmann og S. Hansen.

- Laveste Stipendium (20 Rd.) E. C. Assens, V. H. C. J. Hecksher, R. Nielsen, B. J. Mielziner, C. T. S. Behrend, P. E. Gade, V. E. Brummer, T. B. Ankjær og E. H. C. Bierberg.
- B. *Emanuel Taubers Jubellegat* (20 Rd.), hvortil Rektor udnævner, nyde C. J. Lundbeck og P. B. Jürgens.
- C. Det *Thuresonske Legat* for uformuende Forældres Sønner fødte i Aalborg (ca. 12 Rd.), hvortil Rektor udnævner i Forening med Byens Magistrat, har været tillagt H. C. Hansen, S. J. Johannessen, C. J. Lundbeck, L. A. Søborg, N. B. Jensen og A. G. A. Stade.
- D. Det *Moltkeske Legat* for Embedsmænds Børn som gaa i Skole (40 Rd.), hvortil alene H. H. Kammerherre Grev Moltke til Bregentved udnævner, er iaar tillagt V. E. Lund og H. E. Flindt.
- E. De *Kyndeske* Præmier for de to bedste latinske Stile i hver af de 3 øverste Klasser (4 Rd. til hver) tilkjenndtes efter Hovedexamen i Juli 1866 H. Prytz og H. C. Hansen af 7de Klasse, J. C. Lundbeck og H. Møller af 6te Klasse, V. A. Secher og J. S. Herskind af 5te Klasse.
- F. Af *Flidsbelønninger for Dimittender* tillagdes den *Thestrupske* (omtrent 3 Rd.) A. T. Buhl og den *Reitzerske* (omtr. 5 Rd.) H. Prytz.
- G. Af *Nis Nissens Legat* blev i et Læremøde d. 15 December 1866 Portioner tillagte følgende Disciple.
1. Af de $\frac{4}{5}$, ialt 440 Rd. $76\frac{4}{5}$ Sk., der ere bestemte for uformuende Disciple, som vise god Opførsel:

- a. en Portion paa 40 Rd. $76\frac{4}{5}$ Sk.: P. B. Jürgens.
  - b. tre Portioner paa 40 Rd. hver: H. Møller, A. G. A. Stade, J. S. Schmidt.
  - c. tre Portioner paa 30 Rd. hver: C. J. Schmidt, L. D. Nielssen, O. T. Christensen.
  - d. otte Portioner paa 20 Rd. hver: F. C. Madelung, L. H. Schaumburg, H. C. Hansen, H. E. Flindt, J. C. Klusmann, P. E. Gade, S. Hansen, S. C. Lystrup.
  - e. to Portioner paa 15 Rd. hver: I. J. G. Schmidt og N. C. B. Trojel.
2. Af den $\frac{1}{5}$, ialt 110 Rd. $19\frac{1}{5}$ Sk., der skal tildeles Disciple, som uden egenlig at behøve Understøttelse udmærke sig ved Flid og Sædelighed:
- a. en Portion paa 20 Rd. $19\frac{1}{5}$ Sk.: J. C. Lundbeck.
  - b. to Portioner paa 20 Rd. hver: P. E. Glahn og P. C. Prytz.
  - c. tre Portioner paa 10 Rd. hver: F. C. Krarup, T. F. Westenholz og H. C. Colding.
  - d. fire Portioner paa 5 Rd. hver: J. L. Heiberg, N. Pedersen, A. S. Levinsen og V. Swendsen.

Et Beløb af hjemfaldne Oplagspenge paa 32 Rd. 48 Sk. tildeltes Stud. med. P. P. Ørum, dimitteret herfra i 1865.

IV.

Uddrag af Skolens Regnskab

for Finansaaret 1866—67.

A. Skolens Kasse.

Indtægt.

1. Kassebeholdning fra 1865—66 .	1894	øſ	51	ß
2. Jordebogsindtægter og Indtægter af Kirker og Præstekald . .	5911	—	91	-
3. Renter af Kapitaler	65	—	24	-
4. Skolekontingenter	6032	—	48	-
5. Indtægt af Aalborg Hospital . .	414	—	8	-
6. Forskjellige Indtægter	47	—	32	-
7. Indtægt af Gaarden Nr. 274 i Jomfruannegade	220	—	62	-
efter Fradrag af Skatter og Afgifter, samt Vedligeholdelse.				
8. Tilskud fra den almindelige Skolefond:				
a) til Skolens almindelige Udgifter	6700	øſ		
b) til Hovedreparation	2200	—		
			8900	— „ -
8. Ifølge Decision paa Antegnelse		„	—	„ -
10. Forskud og Indeholdelser hos Skolens Lærere til Dækning af Præmier og Gageforskud	660	—	41	-
	<hr/>			
	I alt	24,146	øſ	69 ß

Udgift.

1. Tiender og Tienderefusioner . .	557	øſ	86	ß
------------------------------------	-----	----	----	---

2. Skatter af Tienderne	434	af	13½	β	
3. Udgifter i Anledning af Kornauktionerne	33	—	38	-	
4. Lønninger:					
a) Lønninger og Sædomskrivningstillæg til Lærerne samt Godtgjørelse for deres Tab af Andel i Skolepengene	15,316	—	„	-	
b) Lön til Inspektor	100	—	„	-	
c) Lön og Sædomskrivningstillæg til Pedellen	90	—	„	-	
5. For Timeundervisning	1416	—	42	-	
6. Tilskud til Skolens Bibliothek og Samlinger	345	—	42	-	
7. a) Skolebygningens Vedligeholdelse	179	af	82	β	
b. Hovedreparat.	2193	—	11	-	
c. Lejeudgifter (af Svømme- flaaden)	25	—	„	-	
		—————	2397	—	93 -
8. Inventariets Vedligeholdelse	113	—	88	-	
9. Brændsels- og Belysningsforbrødenheder	433	—	60	-	
10. Skatter og Afgifter af Skole- gaarden	125	—	94	-	
11. For Regnskabsføringen	340	—	„	-	
12. Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter:					

a) Skoleopvartning	50	ø	„	β
b) Rengjöring . . .	129	—	80	-
c) Porto, Protokol- ler og Skrivema- terialier	82	—	9	-
d) Programmet og Skolehöjtidelig- heder	113	—	64	-
e) andre Udgifter .	9	—	42	-
			<hr/>	
			385	ø 3 β
13. Undervisning i Skydevaabens Brug	90	—	95	-
14. Lönningsforskud til Skolens Lærere og Præmier til Livsfor- sikringsanstalten	605	—	63	-
15. Kassebeholdning	1360	—	23 ¹ / ₂	-
			<hr/>	
	I alt	24,146	ø 69	β

B. Bibliotheket og Samlingerne.

Indtægt.

1. Kassebeholdning fra 1865—66 .	„	ø	„	β
2. Renter af en Kapital	2	—	72	-
3. Teilmanns Legat	20	—	„	-
4. Tilskud fra Skolens Kasse . . .	345	—	42	-
			<hr/>	
	I alt	368	ø 18	β

Udgift.

1. Til Indkjøb af Bøger og zoolo- giske Gjenstande	313	ø	70	β
2. Til Bogbinderarbejde	54	—	44	-
			<hr/>	
	I alt	368	ø 18	β

C. Stipendiefonden.

Indtægt.

1. Kassebeholdning fra 1865—66	61	Ⓕ	47½	β
2. I Sparekassen indestod	1040	—	79	-
3. Renter af Kapitaler og Oplags- penge	769	—	17	-
	<hr/>			
I alt	1871	Ⓕ	47½	β

Udgift.

1. Udbetalte Stipendier, Præmier og Oplagspenge	1001	Ⓕ	83	β
2. Udbetalt det Thuresonske Legat	70	—	36	-
3. Renter til Bibliotheket	2	—	72	-
4. Discipel N. C. Spurs Oplags- penge oversendte til Frederiks- borg lærde Skole	60	—	„	-
5. Regnskabsførerens Salær	15	—	37	-
6. I Sparekassen indestaar	720	—	88	-
7. Kassebeholdning	„	—	19½	-
	<hr/>			
I alt	1871	Ⓕ	47½	β

D. Em. Taubers Jubellegat: 20 Rd.

til hver Juni og December Termin er udbetalt som sædvanlig den 10 Juli 1866 og 10 Januar 1867.

E. Nis Nissens Legat.

Indtægt.

1. Kassebeholdning fra 1865—66	„	Ⓕ	„	β
2. I Sparekassen indestod	829	—	45	-
3. Renter af Kapitaler og Oplags- penge	557	—	82	-

4. Af Kapitalfonden er indbetalt .	150	sk	”	β
	<hr/>			
I alt	1537	sk	31	β

Udgift.

1. Udbetalt Oplagspenge til Dimit- tender	372	sk	48	β
2. Udbetalt til Disciple Halvdelen af det dem tillagte	308	—	”	-
3. Regnskabsførerens Salær	20	—	”	-
4. I Sparekassen indestod af Grund- fonden	150	—	”	-
5. Udbetalte Oplagspenge	686	—	79	-
6. Kassebeholdning	”	—	”	-
	<hr/>			
I alt	1537	sk	31	β

V.

Udsigt over hvad der er læst og lært i Skoleaaret 1866-67.*)

Dansk.

7de Klasse (Wulff). Efter Thortsens Udsigt, med Afbenyttelse af N. M. Petersen, er gennemgaaet Litteraturen fra de ældste Tider til Holberg og især dvælet længere ved Eddaerne, Sagaerne (med Udsigt over

---

* Alle Angivelser i det følgende af de skriftlige Arbejders Antal gjælder Tiden fra Skoleaarets Begyndelse til Slutningen af Maj.

Islands fysiske Forhold), Kæmpeviserne og Holberg. Af og til er en Time anvendt til at læse Svensk efter Hammerich. Hver anden Uge 1 Stil, ialt 17.

6te Klasse (Henningsen). Oplæst Øhlenschlägers Nordens Guder og Baldur hin Gode samt Grundtvigs Optrin af Nordens Kæmpeliv, for at der derigjennem kunde gjøres Bekjendtskab med Mytherne. Siden er Dorphs Mythologi benyttet til Rekapitulation. Hver Uge 1 Stil: friere Opgaver, dog saadanne, at Disciplene maatte antages at have faaet noget Stof til deres Besvarelse fra den øvrige Undervisning. Næsten alle Stilene ere skrevne hjemme. I alt 34.

5te Klasse (Henningsen). Oplæsning af Flors Haandbog og desuden større Stykker af Sagaer, Holberg, Wessel, Baggesen, Øhlenschläger, Poul Møller. Stil som sjette Klasse, men med mindre Fordringer. Næsten alle Stilene ere skrevne hjemme. I alt 34.

5te Realklasse (Henningsen). Med Flors Haandbog som Grundlag er der givet en kort Udsigt over Litteraturhistorien fra Øhlenschläger af. Ogsaa ere større Stykker af forskjellige Forfattere (Øhlenschläger, Blicher, Ingemann, Heiberg, Herz, Poul Møller) oplæste. Hver Uge 1 Stil, afvexlende som 5te Klasse og Gjengivelse af et fra Undervisningen bekjendt Stof; disse sidste altid paa Skolen. I alt 37.

4de Klasse (Wulff). Analyse og Vers lærte udenad efter Wulffs Læsekog for Mellemlklasserne, for øvrigt Oplæsning, bl. a. af Njals Saga. Hver Uge 1 Stil paa Skolen Gjenfortælling baade efter Prosa og Poesi, lettere Beskrivelser o. lign, ialt 30.

4de Realklasse (Henningsen). Wulffs Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse. Desuden oplæst Njals Saga og noget af Holberg og Ewald. Bojesens Sproglære repeteret. Stil omtrent som 4de Klasse. I alt 34.

3die Klasse (Wulff). Wulffs Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse, 1 Gang ugenlig er et Digt lært udenad. I Bojesens Sproglære læst Sætningslæren og repeteret det øvrige. Af og til Oplæsning for Klassen af udvalgte Smaastykker. 1 Stil om Ugen (Gjengivelse af Fortællinger af Grettes Saga, Vers o. lign.), ialt 35.

3die Realklasse (Henningsen). Wulffs Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse, og et Par Digte deri lærte udenad. Bojesens Sproglære repeteret. Hver Uge 1 Stil paa Skolen: Gjengivelse af et nærliggende bekjendt Stof, f. Ex. Digte, bibelhistoriske Fortællinger og meget lette Beskrivelser. I alt 36.

2den Klasse (Wulff). Wulffs Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse, 1 Gang ugenlig er et Digt lært udenad. I Bojesens Sproglære er Formlæren repeteret flere Gange. Hver Uge 1 Stil paa Skolen (Gjenfortælling af lettere Fortællinger), ialt 36.

1ste Klasse (Henningsen). Wulffs Læsebog for de lavere Klasser benyttet til Oplæsning og Analyse, og 10 Digte deri lærte udenad. I Bojesens Sproglære læst til „Forskjellige Arter af Sætninger.“ 2 Gange om Ugen Diktat. I alt 56.

Tysk.

6te Klasse (Ankjær). Hjorts Læsebog S. 261—315

(3die Udg.). Jürs og Rung „Deutsche Dichter“ 76 Sider. Begge disse ere desuden benyttede til Extemporallæsning. Schillers „Maria Stuart“ er læst paa Skolen uden Forberedelse. Simonsens Formlære og Funchs Syntax.

5te Klasse (Assens). Hjorts Læsebog S. 291—329, 341—361, 379—414. Af Jürs og Rung's deutsche Dichter er læst de med Stjerne betegnede Digte. Simonsens Formlære, Funchs Syntax.

5te Realklasse (Assens). Hele Klassen har læst Hjorts Læsebog S. 291—329, 341—361, 379—414; ældste Afdeling har desuden i en særskilt Time repe- teret Schillers die Jungfrau v. Orleans samt Hjorts Læsebog S. 195—235 og opgiver endvidere, foruden det i Aarets Løb læste, til Afgangsexamen Hjorts Læse- bog S. 21—155. Simonsens Formlære, Funchs Syn- tax. En Stil ugenlig efter Lorenzens Stileøvelser (ialt 33 Stile); største Delen af Skoleaaret er desuden en ugenlig Time benyttet til mundlig Stil efter sam- me Bog.

4de Klasse (Assens). Hjorts Læsebog S. 146—235; Simonsens Formlære.

4de Realklasse (Wulff). Hjorts Læsebog S. 58—113 og 1 eller 2 Gange maanedlig Extemporallæsning. Si- monsens tyske Formlære. 1 Gang ugenlig Stil efter Holbech og Petersens Stiløvelser, enkelte Gange mund- lig og ex tempore, i alt 30 skriftl. og 8 mundl.

3die Klasse (Ankjær). Hjorts Læsebog S. 21—58 (4de Udg.). Simonsens Formlære.

3die Realklasse (Ankjær). Hjorts Læsebog S.

53—101 (4de Udg.). Det vigtigste af Simonsens Formlære. Mundlig og skriftlig Oversættelse efter Holbech og Petersens Stiløvelser. 20 Stile.

2den Klasse (Ankjær). Töpfers Læsebog S. 96—160. Ankjærs Formlære, med Forbigaaelse af adskilligt.

1ste Klasse (Ankjær). Töpfers Læsebog til S. 30. Det vigtigste af Ankjærs Formlære. 40 Stile (Udskrift efter Bogen, Diktat, Indøvelse af Formerne).

Fransk.

7de Klasse (Dahlenborg). Fortsat Extemporallæsning i Staafs Urval, givet en Oversigt over den dramatiske Litteratur efter P. L. Møller (derunder oplæst som Prøve Molières lærde Damer paa Dansk) og læst og repeteret Beaumarchais, le barbier de Séville og le mariage de Figaro.

6te Klasse (Münster). Af Borrings Études littéraires S. 249—379, 390—400; Extemporallæsning efter samme Bog S. 126—249. Kroyers Sproglære. Jævnlig Øvelse i Analyse.

5te Klasse (Münster). Af Borrings Études littéraires læst og repeteret S. 210—279, 304—325. Ex tempore er læst af samme Bog S. 166—189, 373—400. Kroyers Sproglære. Analyse, naar Lejlighed gaves.

5te Realklasse (Rektor). I Borrings Études littéraires er læst og repeteret p. 96—166, p. 235—267 og p. 365—401 (i alt 138 Sider). Extemporallæsning efter samme Bog p. 84—96, 181—189, 210—235, 331—362 og 401—408 (i alt 85 Sider). Til Afgangsexamen opgives noget mere end 200 Sider. Pios franske Formlære er læst og repeteret; af sammes

Ordføjningslære er læst de vigtigere Afsnit. Stadig Øvelse i Analyse.

4de Klasse (Dahlenborg). Borrings Læsebog for Mellemklasserne S. 53—74, 143—151, 230—262. Hele Pios Formlære.

4de Realklasse (Dahlenborg). Borrings Læsebog for Mellemklasser S. 40—116. Hele Pios Formlære.

3die Klasse (Dahlenborg). Borrings Manuel forfra til Side 71. Formlæren med Undtagelse af Lydlæren og Orddannelseslæren efter Pio.

3die Realklasse (Münster). Af Borrings Læsebog for Mellemklasser er læst og repeteret S. 1—35. Af Pios Formlære er læst og repeteret samt indøvet ved Analyse Artiklen, Pronominerne, Talordene, Adjectivernes Komparation, samt Verberne baade de regelrette og uregelrette.

Engelsk.

7de Klasse (Münster). Med A: The Vicar of Wakefield S. 131—60. Lassens Stiløvelser S. 18—81 til mundlig Oversættelse fra Dansk til Engelsk. Med B: Listovs Elementarbog. Sammes Læsebog 1ste Afdeling S. 1—34; 2den Afd. S. 1—11, 28—36. Med A. og B.: Lassens Læsebog for de højere Klasser S. 1—107. Sammes Stiløvelse S. 85—92 og 104—17.

5te Realklasse (Ankjær). Listovs Læsebog 2den Afdeling S. 28—36, 71—95. Repp „English stories“ S. 75—142. Extemporeret S. 1—75. Lassens Stiløvelser S. 1—25 mundlig. 30 Stile. Rosings Formlære. Den ældste Afdeling opgiver til Afgangsexamen

Repp Engl. st. S. 1—49 og 75—142 og Listovs Læsebog 2den Afd. S. 1—55.

4de Realklasse (Münster). Listovs engelske Læsebog 1ste Afdeling læst og repeteret S. 18—51. Sammes Elementarbog S. 23—44. Rosings Formlære. 25 Stile.

3die Realklasse (Münster). Listovs Læsebog første Afdeling læst og repeteret S. 1—18. Rosings Formlære S. 1—25. Af og til Øvelser i at skrive efter Diktat Stykker af Læsebogen, som i Forvejen vare lærte udenad, samt skriftlig at oversætte fra Dansk til Engelsk lette Exempler til Indøvelse af Formlæren.

Latin.

7de Klasse (Rektor). Livius, 4de Bog. Cicero, Cato major og Lælius og den 4de Tale mod Catilina. Terents, Phormio, Horats, Odernes 1ste og 2den Bog. Tacitus, af Annalerne, efter Flemmers Udvalg, p. 206—243. Dimittenderne have desuden repeteret det forhen læste, som opgives til Afgangsexamen*). Tregders Litteraturhistorie og de vigtigste Afsnit af Bojesens Antikviteter ere læste; af Madvigs Sprøglære ere Partier repeterede i større Pensa. Extemporallæsning 1 Gang om Ugen især efter Henrichsens Opgaver (S. 1—72), ogsaa efter Livius, Cicero og andre. Ugenlig

---

*) nemlig Cicero, Talerne for Roscius, Archias, Ligarius, Dejotarus og 4de Tale mod Catilina (nogle: for det maniliske Lovforslag og de 4 catilinariske istdf. nogle af de opgivne). Livius 1 og 5 Bog (nogle Sallusts Jugurtha eller Catilina). Seneca de providentia. Quintilian X, I. Virgils Æn. 2 og 6 Bog. Horats, Breve 1—2 med Ars poet.

2 Hjemmestile, nogle Stile og Versioner paa Skolen, i Slutn. af Skoleaaret af og til mundlig Stil (78).

6te Klasse (Henningsen). Ciceros Tale pro Roscio Amerino, 1ste Bog af Livius, 2den Bog af Aeneiden. Madvigs Sprogl., Syntax fra Kap. 9 til Enden læst, og Formlæren samt en Del af Syntaxen repeteret. Hver Uge 1 Stil hjemme og 1 paa Skolen. I alt 70.

5te Klasse (først Forchhammer, siden Wulff). Salust, Jugurtha og Cicero pro S. Roscio Am. I Madvigs Grammatik repeteret Formlæren og første Afsnit af Syntaxen og læst til Kap. 9, § 383. Hver Uge 1 Stil hjemme og 1 paa Skolen efter Trojels Materialier, i alt 65 skriftl. og 10 mundlige.

4de Klasse (Wulff). Cæsar b. Gall. lib. 1 og II. I Madvigs Grammatik repeteret Formlæren og læst første Afsnit af Syntaxen. 2 eller 3 Stile om Ugen efter Trojels Materialier, af og til mundlig og extemp., i alt 70 skriftl. og 21 mundl. og ext.

3die Klasse (Dahlenborg). Læst Kern og Krebs's latinske Læsebog fra 3die Afsnit ud. Cornelius Nepos forfra til Alcibiades. Hele Madvigs Formlære. Til Slutningen af Maj 90 Stile og Omskrivninger, alle skrevne paa Skolen.

2den Klasse (først Forchhammer, siden Cand. Kierkegaard). Kern og Krebs's lat. Læsebog, forfra til S. 17, St. 3 (lat.), af det følgende enkelte Exemp-ler læste indtil Side 24 nederst. Madvigs Formlære: Subst., Adj., Talord, Pronominer, regelm. Verber (ikke Deponentier). 90 Stile.

Græsk.

7de Klasse (Rektor). Homer, Iliaden 20 og 21 Bog. Tregders Anthologi: Hymner, Idyller, Elegier (p. 1—42). Platon: Apologien, Kriton og Menon. Tregders Mythologi og Litteraturhistorie, Christensen: det græske Statsliv ere gjennemlæste; Tregders Formlære og noget af Ordføjningslæren repeteret. Dimittenderne have særskilt repeteret det forhen læste, som opgives til Afgangsexamen*).

6te Klasse (Dahlenborg). Herodot, 6te Bog. Homers Odysse, 1ste og 2den Bog. Tregders græske Formlære. Tregders Mythologi.

5te Klasse (Ankjær). Xenophons Anabasis 1ste og 2den Bog. Tregders Formlære.

4de Klasse (først Forchhammer, siden Cand. Kierkegaard). Lunds Læsebog: enkelte Exempler af St. II (det meste); sammenhængende fra III—IX. Tregders Forml.: Subst., Adj., Pronom., Talord og Verber (1ste og 2den Konj., samt de paa $\mu\iota$) og det alm. om Adverb.

Hebraisk.

7de Klasse (Assens). A. Genesis (40 Kap.). B. Genesis Kap. 1—17. Begge Afdelinger have benyttet Whittes Grammatik.

---

*) nemlig Xenoph. Anab. 1 og 2 Bog (nogle 5 og 6 Bog), Herodots 6te Bog, Homer, Iliaden 18 og 23 og Odysseen 9 og 10 Bog; Tregders Anthologi p. 43—70; Demosthenes 3 olyntiske Taler, Talen om Freden og de 2 første filippiske Taler.

Religion.

7de Klasse (Assens). Den augsborgske Trosbekjendelse gennemlæst og forklaret efter Rothes Oversættelse. I Grundsproget er læst Matthæi Evangelium, Brevene til Galaterne og Thessalonicenserne; efterat Dimittenderne i Slutningen have ophørt at deltage i Religionsundervisningen, har yngste Afdeling endvidere læst Brevet til Ephesierne.

6te Klasse (Assens). Balslevs Katekismusforklaring; Assens's Bibelhistorie.

5te Klasse (Malmström). Balslevs Katekismusforklaring; det gamle Testamente og det ny Testaments hellige Bøger efter Assens's Bibelhistorie.

4de Klasse (Assens). Balslevs Katekismusforklaring fra den anden Trosartikel indtil Enden; det ny Testamente efter Assens's Bibelhistorie. Nogle Psalmer ere lærte udenad.

4de Realklasse (Assens). Balslevs Katekismusforklaring fra den anden Trosartikel indtil Enden; det gamle Testamente efter Balslevs Bibelhistorie, det ny Testamente efter Assens's Bibelhistorie, dog med Forbigaaelse af flere Stykker. Nogle Psalmer ere lærte udenad.

3die Klasse (Assens). Balslevs Katekismusforklaring forfra til den anden Trosartikel. Assens's Bibelhistorie, fra det israelitiske Riges Deling til Jesu andet Ophold i Jerusalem paa Jødernes Fest. Nogle Psalmer ere lærte udenad.

3die Realklasse (Assens). Som 3die Klasse.

2den Klasse (Assens). Assens's Bibelhistorie for-

fra til den babyloniske Landflygtighed; af Luthers lille Katekismus de tre første Parter; nogle Psalmer ere lærte udenad.

1ste Klasse (Malmström). Balslevs Bibelhistorie; nogle Psalmer.

Historie (Schmith, undtagen 2 og 1 Kl. Ovesen).

7de Klasse. A. Oldtidens Historie efter Thrige, Middelalderens og den nyere efter Bohr, fra 1815 efter sammes mindre Lærebog, Danmarks efter Allen. B. Af Oldtiden Keiserperioden, Middelalderen og den nyere Historie til 1789.

6te Klasse. Den nye Historie efter Bohr til 1789.

5te Klasse. Oldtidens Historie efter Thrige til Keiserperioden.

5te Realklasse. A. Kofods fragmentariske Historie ved Thrige og Danmarks Historie efter Allen. B. Bohrs mindre Lærebog fra Revolutionen til Enden; Danmarks Historie fra 1448 til Enden.

4de Klasse. Bohrs nyere Historie forfra til 1789.

4de Realklasse. Bohrs mindre Lærebog fra 476—1789.

3die Klasse. Middelalderen efter Bohr.

3die Realklasse. Oldtiden efter Bohrs mindre Lærebog; Danmarks Historie forfra til 1241.

2den Klasse. Ingerslevs fragmentariske Historie er læst og repet. 2 Gange indtil den franske Revolution.

1ste Klasse. Fix's Danmarks Historie læst og 2 Gange repeteret, ligeledes Ingerslevs fragmentariske Historie, forfra til Sokrates.

Geografi.

6te Klasse (Schmith). Rimestads mindre Geografi.

5te Klasse (Schmith). Samme Bog: Forfra til Mellemeuropa, med Undtagelse af S. 20—46.

5te Realklasse (Schmith). A. Rimestads Geografi. B. Samme Bog: Europa.

4de Klasse (Schmith). Samme Bog: Forfra til Sydeuropa.

4de Realklasse (Schmith). Samme Bog: Forfra til Mellemeuropa med Undtagelse af S. 20—46.

3die Klasse (Münster). Rimestads mindre Geografi med Undtagelse af hvad der specielt angaar Europa. Enkelte Tilføjelser ere gjorte.

3die Realklasse (Münster). Som 3die Klasse.

2den Klasse (Juel). Efter Rimestad's mindre Lærebog i Geografi, 4de Udg.: Sydeuropa, Mellemeuropa; de første 19 Sider af den almindelige Indledning (Land og Vand, Havets Dele, Fastlandene med deres Halvøer, Øerne).

1ste Klasse (Juel). Efter Erslev's mindre Lærebog i den almindelige Geografi: Indledning; Fordelingen af Havet og Landet; Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig, Nordeuropa, Østeuropa, Mellemeuropa.

Naturhistorie (Juel).

For Plantelærens Vedkommende benyttes: Bramsen og Drejers „Kortfattet Lærebog i Zoologi og Botanik“, 4de Udgave; for Dyrslærens: Lützens „Begyndelsesgrundene af Dyrerigets Naturhistorie“, 5te Udg.

6te Klasse. Endelig Repetition: Hele Dyr- og Plantelæren. Om Sommeren jævnlig praktiske botaniske Øvelser.

5te Klasse. Den specielle Del af Plantelæren. Af Dyr læren: Leddyrene. Om Sommeren af og til praktiske botaniske Øvelser.

5te Realklasse. A. Som 6te Klasse. B. Som 5te Klasse.

4de Klasse. Den almindelige Del af Plantelæren. Af Dyr læren: Krybdyr, Padder og Fiske.

4de Realklasse. Som 4de Klasse.

3die Klasse. Af Dyr læren: Jordfugle; Krybdyr, Padder og Fiske. Mennesket.

3die Realklasse. Som 3die Klasse.

2den Klasse. Af Dyr læren: Pattedyr og Skovfugle.

1ste Klasse. Af Dyr læren: Pattedyrene, det almindelige om Fuglene.

I Sommerens Løb ere enkelte Vandringer foretagne i Byens Omegn, især med 6te Klasse og 5te Realklasse A.

Naturlære (Winde).

7de Klasse. A. Petersens kemiske Naturlære fra Elektromagnetismen til Meteorologien, og Ørsteds mekaniske Naturlære fra almindelig Bevægelseslære til Orgelpibernes Theori, og derefter Repetition af det hele ifjor og iaar læste Pensum. Mundts Grundtræk af Astronomien. B. Ørsteds mekaniske Naturlære til almindelig Bevægelseslære og Petersens kemiske Naturlære til Varmelæren.

5te Realklasse. A. Holtens Naturlære fra den mariottiske Lov (S. 86) til Orgelpibernes Theori (S. 173) og Repetition af Magnetismen og Elektriciteten. A og B i Forening: Samme Bog forfra til Bevægelseslæren (S. 107) samt Varmelæren, og Johnstrups „de kemiske Grundstoffer“ med Forbigaaelse af det meste af Afsnittet om Metallerne.

Mathematik.

7de Klasse. A. (Winde). Det hele Pensum repeteret: Plangeometri, Trigonometri og Stereometri efter Mundts Lærebøger, Arithmetik efter Assens's Arithmetik, Steens elementære Algebra og et Tillæg til Arithmetikken. Til Maj Maanedes Udgang 37 skriftlige Opgaver, hvoraf nogle ere besvarede paa Skolen.

B. (Ovesen). Læst og repeteret: Trigonometri og Stereometri efter Mundts Lærebog; Ligninger, Logarithmer, Rækker og Rentesregning m. m. efter Steens elementære Algebra og „Tillæg til Arithmetikken.“ Til Maj Maanedes Udgang 37 skriftlige Opgaver.

6te Klasse (Malmström). Plangeometrien efter Mundt; Arithmetikken, undtagen Logar., Rækker og sammensat Rentesregning, efter Assens's „Begyndelsesgrundene“ og Steens elementære Algebra. 36 skriftlige Opgaver.

5te Klasse (Malmström). Forhold mellem Linier og Fladeindhold, efter Mundts Geometri, § 257—382 undtagen § 374—376. Potens og Rod, Opløsning af Ligninger med 1 ubekjendt; efter Steens elementære

Algebra, § 1—25, 46—52, 59—60. 2 Timer om Maa-
neden Øvelse i Regning.

5te Realklasse (Malmström). A. Arithmetikken
og Geometrien efter de nævnte Lærebøger. B. For-
hold mellem Linier og Fadeindhold, Mundts Geometri
§ 257—385. Potens, Rod og Ligninger, Steens ele-
mentære Algebra § 1—25, 46—60. 62 skriftlige Op-
gaver i Arithmetik, Geometri og Regning. — Geome-
trisk Tegning (Winde). A. Projektionstegning. B. Plan-
geometrisk Tegning, og Projektionstegning begyndt.

4de Klasse (Ovesen). Mundts Geometri er læst
og repeteret to Gange forfra til „Konstruktioner,“ S.
53. Assens's Arithmetik fra Decimalbrøker og ud,
ligeledes læst og 2 Gange repeteret; dernæst er det
ifjor læste Pensum, forfra til Decimalbrøker repeteret.

4de Realklasse (Winde). Geometri og Arithmetik
som 4de Klasse. Derhos 1 Time ugenlig geometrisk
Tegning.

3die Klasse (Malmström). De 4 Regningsarter
og Maal, efter Assens's „Begyndelsesgrunde.“

3die Realklasse (Ovesen). Assens's Arithmetik
er læst og 2 Gange repeteret forfra til Decimalbrøker;
det læste indøvet paa Tavlerne.

Regning.

5te Realklasse (Malmström). A. og B.: Kjæde-
reglen, Delingsregning og sammensat Rentesregning.
Blandede Exempler.

4de Realklasse (Winde). Sammensat Reguladetri,

Procent- og Delingsregning samt af og til Øvelser i Hovedregning.

3die Klasse (Malmström). Noget mere end 1 Time om Ugen Øvelser i Brøk- og Procentregning.

3die Realklasse (Ovesen). Reguladetri, omvendt og sammensat, og jævnlig Øvelser i Hovedregning.

2den Klasse (Malmström). Regning med Brøker og Øvelser deri, saavel i Hovedet som paa Tavlerne.

1ste Klasse (Ovesen). Addition og Subtraktion med Brøker og tildels Multiplikation, hyppige Øvelser i Hovedregning.

Tegning (Fiskbæk).

1ste Klasse 2det og 3die Hefte af Helsteds Vejledning i Tegnekunstens allerførste Grunde; i 2den Klasse sædvanlig 3die og 4de Hefte, i 3die Klasse 4de og 5te Hefte (efter de enkelte Disciples Standpunkt og Fremgang); i 4de og 5te Realklasse i Reglen alle Tegning efter større Figurer (Petersens store Conturer), Gibsornamenter, Gibsfigurer og fritstaaende Legemer, med Skygning.

Skrivning (Fiskbæk).

I 1ste Klasse er foretaget forberedende Øvelser af enkelte Træk og Bogstaver, dernæst Sammenskrift. I 2den og de følgende Klasser fortsattes de samme Øvelser, i Forbindelse med Hurtigskrivning, for at vænne Disciplene til at bevare samme Haandskrift, saa vidt muligt, i deres øvrige skriftlige Arbejder, som de udvikle ved den egenlige Skriveundervisning.

Gymnastik (Malmström).

Her have Skolens Disciple (med Undtagelse af 10, som i længere Tid formedelst forskellige Svagheder, efter Lægeattest, have været fritagne) været inddelte i 5 Hold, hvert med 2 ugenlige Timers Undervisning: 1) 7de Klasse, 2) 6te, 5te Kl. og 5te Realklasse, 3) 4de Kl. og 4de Realkl., 4) 3die Kl. og 3die Realkl., 5) 2den og 1ste Kl., saaledes at der have været samlede 20—40 paa hvert Hold. Ved de 3 første Hold har Overkommandersergeant Silkeborg, ved de 2 sidste Sergeant Voxlev assisteret Læreren. Timerne have for de ældre Disciple ligget ved Slutningen af Skoletiden (Kl. 1—2), for de yngre i Midten (Kl. 11—12). I Vinterens Løb har Kulden 12 Gange forhindret Øvelserne; 16 Gange ere de holdte i det fri. Svømmeøvelserne fortsattes ifjor indtil den 4de September, men ere endnu ikke begyndte iaar den 12te Juni. Skydeøvelserne, ved hvilke Sergeant Voxlev assisterer, afholdtes forrige Sommer 15 Gange for 7de Klasse; hver Discipel gjorde i Reglen 5 Skud hver Gang. Præmieskydning fandt Sted den 7de Oktober f. A.*) Iaar har Gymnastik-

---

*) Heri deltog kun 7de Klasses ældre Afdeling, 11 Disciple (2 have ikke deltaget formedelst kort Syn). Afstanden var 200 Alen uden fast Aulæg. Her anføres Resultatet af 51 Skud for hver med et Middeltal, og Resultatet ved Præmieskydningen tilføjes i ( ): Cantor 5,75 (8,3 — 2den Præmie), Hansen 5,43 (7,2 — 3die Præmie), Haubroe 4,47 (6,8), Johannessen 4,67 (5,8), Madelung 4,47 (2,8), Nissen 6 (8,4 — første Præmie), Raffel 5,05 (4,6), Schaumburg 5,18 (6,4), Schou 4,61 (6), Sonne 4,71 (6,8), Svanholm 4,65 (6,2).

direktøren, Generalmajor *la Cour*, C. af D., inspiceret Undervisningen, d. 4 Maj Riffelskydningen og d. 6 Maj Gymnastikundervisningen.

Sang (Nathan).

De 6 dertil anvendte ugenlige Timer have været fordelte saaledes, at 1) 7de, 6te, 5te Klasse og 5te Realklasse har haft 1 Time, 2) 4de Klasse og 4de Realklasse 1 Time, 3) 3die Klasse og 3die Realklasse 1 Time, 4) 2den Klasse 1 Time og 5) 1ste Klasse 1 Time. Til Sammensang for de 3 første Partier har været anvendt 1 Time om Ugen, og Berggreens 4stemmige Sange ere dertil benyttede, medens i 2den Klasse sammes 2stemmige Sange ere brugte, fordi dette Parti endnu ikke kunde deltage i den 4stemmige Sammensang. I 1ste Klasse ere Begyndelsesgrundene meddelte og indøvede, og derefter sunget 1stemmige Smaasange (efter Erslevs lille Sangbog).

VI.

Skolebibliotheket

har i indeværende Skoleaar modtaget følgende Tilvæxt (her ordnet i Overensstemmelse med Hovedfortegnelsen over Samlingen i Indbydelsesskriftet for 1858). De med † betegnede Skrifter ere tilsendte fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet; de med * betegnede ere Gaver fra andre.

I. Theologi.

- A. *Lindberg, J. C.* Biblen eller den christne Kirkes hellige Skrift, oversat af Grundtexten, 2den Udg. ved N. Lindberg. 18—21 (Slutn.). Kbhvn. 1866.
- Clausen, H. N.* Nyt Tidsskrift f. udenlandsk theologisk Literatur, Aargang 14, H. 2—4 og Aarg. 15, H. 1. Kbhvn. 1866—67.
- D. * *Helveg, F.* Spaadommene eller Gud i Historien, Bd. 1—3, Kbhvn. 1855—62 (Gave af Forf.)
- * —, Bibelen som Billedbog, Kbhvn. 1856 (Gave af Forf.)
- * —, Parabel og Offer, eller Natursymbolik, Kbhvn. 1856 (Gave af Forf.)
- E. Nye *kirkehistoriske Samlinger*, udg. af Selskabet for Danmarks Kirkehistorie ved H. F. Rørdam, Bd. 3, H. 3—4. Kbhvn. 1866.
- Helveg, L.* Den danske Kirkes Historie til Reformationen, H. 6, Kbhvn. 1866.
- † *Scharling, C. H.* Den nyere hollandske Theologi (Disp.) Kbhvn. 1865.
- G. *Bruun, C.* Modus confitendi. De passione domini, gl. dansk Skrift udg. paany. Kbhvn. 1867.

III. Rets- og Statsvidenskab.

- † *Aagesen, A.* Bidrag til Læren om Overdragelse af Ejendomsret (Univ. Progr.) Kbhvn. 1866.
- † *Oppermann, L.* Om Livsforsikringer og Livrenter. Kbhvn. 1866.
- Samling af Love og Anordninger af mere almindelig Interesse 1865—69, H. 2. Kbhvn. 1867.

- † Statistiske Meddelelser, udg. af det statistiske Bureau, Bd. 5—6, Kbhvn. 1865.
- † Statistisk Tabelværk, 3 Række, Bd. 5—6. Kbhvn. 1865.
- Trap, J. P. og Erichsen, H. C.* Hof- og Statskalender for 1867. Kbhvn. 1867.
- Wiberg, S. V.* Tillæg 1 og 2 til Ny geistlig Stat. Faaborg 1863 og 1866.

IV. Lægevidenskab.

- † *Borch, G. F.* Bidrag til Læren om de planteparasitiske Hudsygdomme (Disp.) Kbhvn. 1865.
- † *Holmer, V.* Den laryngoskopiske Undersøgelse og dens Betydning for Strubesygdommenes Diagnose. (Disp.) Kbhvn. 1866.
- † *Müller, A. D.* Om Bristningen af Mellemkjødet under Fødselen. (Disp.) Kbhvn. 1866.
- † *Plum, P.* Om Brokincarcerationen. (Disp.) Kbh. 1866.
- † *Rasmussen, V.* Om Echinococernes Udvikling hos Mennesket. (Disp.) Kbh. 1865.
- † *Storch, O.* Den acute Phosphorforgiftning. (Disp.) Kbhvn. 1865.

V. Naturlære. Astronomi.

- † *Thiele, T. N.* Undersøgelse af Omløbsbevægelsen i Dobbeltstjernesystemet Gamma Virginis. (Disp.) Kbhvn 1866.
- Thomsen, A. og J.* Tidsskrift for Physik og Chemi. Aargang 5, H. 1—12. Kbhvn. 1866—67.
- Tychsen, C.* Mekanikens Grundsætninger (efter De Launay), H. 1—4. Kbhvn. 1867.

VI. **Mathematik.**

- Bokkenheuser, C. H. F.* Regnebog for Mellemlasserne. Kbhvn. 1866.
- de la Lande, J.* Logarithmisch-trigonometrische Tafeln. Leipzig 1849.
- Mundt, C. E.* Lærebog i den element. Stereometri og den sphæriske Trigonometri. 2 Udg. Kbhvn. 1862.
- Tidsskrift for Mathematik, udg. af C. Tychsen, 2den Række, Aarg. 3, H. 1—2. Kbhvn. 1867.
- * *Schjødte, C. A.* Lærebog i Projektionstegning for Realelever. Kbh. 1864. (Gave af Boghldr. Gandrup i Kbhvn.).
- † *Zeuthen, H. G.* Bidrag til Læren om Systemer af Keglesnit. (Disp.) Kbhvn. 1865.

VII. **Naturhistorie.**

- A. Videnskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening for 1864—65, to Bd., Kbhvn. 1865.
- Fogh, C.* og *Lütken, C. F.* Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben, 3 Række, B. 3, H. 2—4 med Extrahefte til Bd. 3 og Bd. 4 H. 1. Kbhvn. 1866—67.
- Hartwig, G.* Dyre- og Plantelivet i den tropiske Verden, oversat. Kbhvn. 1866.
- Schjødte, J. C.* Naturhistorisk Tidsskrift, 3 Række, Bd. 4, H. 1—2. Kbhvn. 1866.
- Troschel, F. H.* Archiv für Naturgeschichte. Jahrg. 30, 6; 31, 5 og 32, 1—5. Berlin 1864—65—66.
- B. *Brehm, A. E.* Illustriertes Thierleben, H. 56—72. Hildburghausen 1866—67.

C. *Heiberg, P. A. C.* Botanisk Tidsskrift, H. 2—4.
Kbhvn. 1866—67.

Jenssen-Tusch, H. Folkelige Plantenavne, 1 Afd. H.
1—2. Kbhvn. 1867.

VIII. Geografi. Topografi. Reisebeskrivelser.

Bull, A. Atlas over Danmark. Blad 12 (Jylland 10)
og 18 (Jylland 18) og Extrablad Nr. 3, Blad 19
(Lolland-Falster 1—2).

Nordiske Billeder med oplysende Text. Bd. 2, H.
1—10. Kbhvn. 1866—67.

Petermann, A. Geographische Mittheilungen 1866,
H. 5—12 og 1867, H. 1—5 med Ergänzungsh.
18—19. Gotha 1866—67.

IX. Historie.

A. *Weber, G.* Allgemeine Weltgeschichte, Bd. 6, Abth.
2, 2te Hälfte. Leipzig 1866.

B. *Napoléon, III.* Julius Cæsars Historie, overs. ved
R. Carstensen, H. 5—8, Kbhvn. 1866—67.

Atlas til Julius Cæsars Historie, H. 1—5. Fol.
Kbhvn. 1866.

* *Niebuhr, B. G.* Römische Geschichte, Th. 2,
Berlin 1830 (Gave af Overlærer Dr. Forchhammer,
hvorved Skolens Expl., der manglede dette Bind,
suppleredes).

D. † Historisk Tidsskrift, 3 Række, Bd. 4, H. 2 og
Bd. 5, H. 1, udg. af den danske historiske For-
ening ved E. Holm. Kbhvn. 1866.

Danske Samlinger for Historie, Topografi, Personal-

- og Litt. Historie, udgivne af C. Bruun, O. Nielsen og A. Petersen, I, 4 og II, 1—3. Kbhvn. 1866—67.
- Samlinger til jydsk Historie og Topografi, Bd. 1, H. 1—2. Aalborg 1866—67.
- Samlinger til Fyens Historie og Topografi, Bd. 4, H. 1—2. Odense 1866.
- † *Wegener, C. F.* Aarsberetning fra det kgl. Geheimearchiv. Bd. 4, H. 1. Kbhvn. 1866.
- Andersen, C.* Rosenborg. Mindeblade fra de danske Kongers kronologiske Samling. Kbhvn. 1867.
- G. *Weiss, H.* Kostümkunde. Bd. 3, H. 1. Stuttgart 1866.

X. Filologi.

- C. *Pauly, A.* Real-Encyclopädie der classischen Alterthumskunde. 2 Ausg. Bd. 1, H. 17 (Slutning af hele Værket). Stuttgart 1866.
- Tidsskrift for Philologi og Pædagogik. Aarg. 7, H. 1—2. Kbhvn. 1866—67.
- D. *Herodotos*, erklært von H. Stein, Bd. 4 og 5 (7—8—9 Bog). Berlin 1861—82.
- Thukydides*, erklært von J. Classen, Bd. 3. Berlin 1867.
- E. **Ciceros Cato major de senectute*, ved G. F. V. Lund, 2 Udg. Kbhvn. 1867.
- *Cato major*, erklært von J. Sommerbrodt, 5 Ausg. Berlin 1866.
- *Lælius*, erklært von C. W. Nauck, 4te Ausg. Berlin 1863.

- Ciceros* ausgewählte Reden, erklært von K. Halm, Bd. 2 (5 Aufl.), 3 (6 Aufl.) og 7. Berlin 1866—67.
- T. Livi* ab urbe condita libri, erklært von W. Weisenborn, Bd. 8 og 9. Berlin 1862 og 64.
- T. Maccius Plantus*, ausgewählte Komoedien, erkl. v. A. O. F. Lorenz, Bd. 2 Mostellaria. Berlin 1866.
- J. † *Ussing, J. L.* Undervisningen hos Grækerne og Romerne (Univ. Progr.) Kbhvn. 1865.

XI. Nyere Sprog og Litteratur.

- A. Det norske Oldskriftselskabs Samlinger, 1—9. Kristiania 1862—66, nemlig
- Gammel norsk Homiliebog, ved R. Unger, H. 1—2.
- Heimskringla af Snorre Sturlasson, ved R. Unger, H. 1—3.
- Norrøne Skrifter af sagnhistorisk Indhold, ved S. Bugge. H. 1—2.
- Oldnorsk Formlære, ved J. Aars.
- Gunnlaugs saga ormstungu, ved O. Rygh.
- Keyser, R.* Efterladte Skrifter, Bd. 1, H. 4 og Bd. 2, H. 1—2. Kristiania 1866—67.
- Molbeck, C.* Dansk Glossarium eller Ordbog over forældede danske Ord. H. 7 (Slutning). Kbhvn. 1866.
-
- B. *Bagger, C. C.* Samlede Værker. Bd. 2, H. 1. Kbhvn. 1866.
- † *Bang, O.* Prinsesse Dagmars Afreise fra Danmark. Kbhvn. 1866.
- Hertz, H.* Dramatiske Værker, Bd. 16. Kbhvn. 1867.
-

- * *Berg, A.* Forberedende Læse- og Skriveøvelser. Kbhvn. 1867 (Gave af Boghandler Gandrup).
- Broby, E.* Modersmaalets sætningslære. Kbhvn. 1867.
- Dietrichson, L.* Omrids af den norske Poesis Historie, 1. Kbhvn. 1866.
- † *Erslew, T. H.* Supplement til almind. Forfatterlexicon, H. 13—14. Kbhvn. 1865—66.
- † *Koch, E. F.* Oluf Borck, en literær-historisk-biographisk Skildring (Disp.). Kbhvn. 1866.
- Kok, J.* Det danske Folkesprog i Sønder-Jylland, 2den Del. Kbhvn. 1867.
- Listov, A.* Ordsamling til den norske æsthetiske Literatur siden 1842. Kbhvn. 1866.
- Matzen, M.* Dansk Læsebog. 2den Udg. Kbhvn. 1867.
- * *Müller, S. C.* Kortfattet dansk Litteraturhistorie, 2 Udg. Kbhvn. 1867 (Gave af Boghdl. Gandrup).
- † *Rode, G.* Renaissancens tidligste Eftervirkning paa dansk poetisk Literatur (Disp.) Kbhvn. 1866.
- C. W. Shakespeares dramatic works, with a copious glossary.* London 1864.
- dramatiske Værker, oversatte af E. Lemcke, H. 5—8. Kbhvn. 1866—67.
- * Engelsk Læsebog, efter Parley, Berg o. fl. Kbhvn. 1865 og
- * *Hornbeck, C.*, Engelsk Sproglære. 1. Formlære. Kbhvn. 1865 (Gaver af Boghdl. Gandrup).
- D. Appel, C.* Dansk-tydsk Veileder til i kort Tid at

- opnaa Færdighed i at udtrykke sig paa Tydsk og Dansk. Kbhvn. 1865. (Gave af Boghdlr. Gandrup).
- E. *Littré, E.* Dictionnaire de la langue française, livr. 13—15. Paris 1866—67.
- G. *Diefenbach, L.* Vergleichendes Wörterbuch der gothischen Sprache, Bd. 1—2. Frankfurt a. M. 1851.

XII. Pædagogik.

Skole- og Universitetsafterretninger.

- B. † Forelæsninger og Øvelser i Foraars- og Efteraars-
halvaaret 1866 ved Kjøbenhavns Universitet.
- † Fortegnelser over Afgangsexamen 1866. Kbhvn.
1866.
- † Liste over Examen philosophicum 1866. Kbhvn.
1866.

---

† *Skoleprogrammer.* a. *Danske*, for 1866: fra *Aalborg* (G. Lund. Skaldekvadene i Sn. Sturlesöns Yngligesaga, meddelte og gjengivne), *Aarhus, Fredriksborg* (C. Berg. Forskjellige Smaaestykker af pædagogisk Indhold), *Herlufsholm* (C. Listov. Indskrifter paa gamle Gravstene i Herlufsholm Kirke. Om Afgangsprøven for de lærde Skolers Disciple), *Horsens, Metropolitanskolen* (C. Fogh. Om de gamle engelske Latinskoler), *Nykjøbing* (M. Wittrup. Bidrag til Skolens Historie), *Odense* (R. Henrichsen og H. F. Rördam. Bidrag til Skolens Historie, 8de Hefte), *Randers* (Whitte. Forandringer i Undervisningsplanen), *Ribe, Roskilde* (Hundrup. Lærer-

standen ved Skolerne i Nakskov, Nysted og Rønne. — Broager. Vinklens Tredeling), *Rønne* (Jespersen. Sorthats Kulværk paa Bornholm), *Sorø* (V. Heise. Testullian om Taalmodighed, oversat), *Viborg, Borgerdydsskolen paa Kristianshavn* (M. Hammerich. Om Afgangsprøven ved Skolerne), *Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, Haderslev Læreres Skole* (P. Dorph. Om Skolens Indretning), *Latin- og Realskolen i St. Kongensgade* (M. Bruhn. Dansk Sproglære), *v. Westens Institut, Helsingør Realskole* (Arnholz. Bidrag til Helsingørs Historie), *Slagelse Realskole* (H. Zahrtmann. Livsytringer hos nogle af de lavere Dyreformer), *Veile Amts Realskole i Kolding, Vordingborg Realskole, Reykjavik* (for 1865) (H. Friðreksson og G. Magnusson. Austför Kyrosar eptir Xenofou, íslenzkuð. Bók 1—3).

b. *Norske*, for 1865 (14): *Aalesund* (Skolens Oprettelse), *Bergen, Fredrikshald* (M. Arnesen. Etymologisk Undersøgelse om norske Stednavne), *Kongsberg* (M. J. Bugge. Sophokles Philoktet v. 1—667 oversat), *Kristiania* (V. Vogt. Forklaring af Luthers lille Katekismus), *Kristiansand* (M. Nygaard. Eddasprogets Syntax), *Kristiansund* (Bødtker. Skoletaler), *Laurvik, Lillehammer, Molde, Skien*, (Hammer Tacitus Germania, oversat), *Throndhjem, Tromsø* (Knap. Almendannelse og Latinskole), *Aars og Voss's Skole i Kristiania*.

for 1866 (11): *Aalesund* (Henrichsen. Om Stenalderen i Norge), *Fredrikshald* (Blom. Om den Understøttelse, Hjemmet kan yde Skolen. — M. Arne-

sen. Minder om hedensk Gudsdyrkelse i vore Stednavne), *Kristiania* (Schreiner. Om Forholdet mellem Rhythmus og Metrum), *Kristiansand* (A. Gjesing. Den ældre Edda, oversat), *Kristiansund* (Betænkning og Taler af Bødtker), *Laurvik*, *Molde*, *Stavanger* (Bahr. Stavanger Omegns Fugle), *Aars* og *Voss's Skole* i Kristiania, *Gjertsens Latinskole*.

c. Svenske, for 1865 (30): *Carlskrona* (och Blekinge), *Carlstad*, *Christianstad*, *Falun*, *Gefle* (och *Söderhamn*), *Göteborg* (Stift), *Helsingborg*, *Hernösand* (*Sundswall* och *Örnsköldsvik*), *Hudiksvall*, *Jönköping*, *Kalmar* (Stift), *Linköping*, *Luleå*, *Lund* (och *Landskrona*), *Malmö*, *Norrköping* (*Söderköping* och *Wimmerby*), *Nyköping*, *Skara* (Stift), *Stockholms Gymnasium*, *Stockholms nya Elementarskolan*, *Upsala* (Stift), *Vexjö* (*Strengnäs* och *Eskilstuna*), *Umeå* (Stift), *Vesterås* (Stift), *Vestervik*, *Venersborg*, *Visby*, *Örebro*, *Östersund*.

---

* *Schneekloth, II.* Hjemmet og Skolen Nr. 9. Kbhvn. 1866.

* *Dahl, F. P. J.* Historiske Efterretninger om den kgl. lærde Skole ved Fredriksborg. H. 3. Kbhvn. 1864. (Gave af Udgiiveren).

XIII. Encyklopædi etc.

† *Bruun, C.* Aarsberetning og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek, II. 1. Kbhvn. 1865.

XIV. Tidsskrifter af blandet Indhold.

Dansk Maanedsskrift, redigeret af M. G. G. Steenstrup

- 1866, Bd. 1, H. 5—6, Bd. 2, H. 1—6; 1867, Bd. 1, H. 1—5. Kbhvn. 1866—67.
- Nordisk Universitets-Tidsskrift, Aarg. 10, H. 2 og 4, Lund og Upsala, 1866.
- † Oversigt over Vidensk. Selskabs Forhandlinger, 1865, Nr. 3 og 1866 Nr. 1—4. Kbhvn.
- Revue des deux mondes, T. 64—69 (1 Juni 1866 — 15 Maj 1867) Paris 1866—67.
- Annuaire des deux mondes, 1864—65. Paris 1866.
- Öfversigt af kgl. Vetenskaps Akademiens förhandlingar, årg. 22, 23 og 24, Nr. 1. Stockholm 1865—67.

XV. Tegning. Musik. Blandinger.

- Mortensen, C.* Flerstemmige Sange. Bd. 1—2.
- * *Ingerslev, C. F.* I Anledning af Rektor Bergs Angreb paa min græsk-danske Ordbog. Kbhvn. 1865.
- * Økonomiske Prisskrifter over de af forrige General-Landvæsens-Commission udsatte Spørgsmaale. Kbhvn. 1775.

Discipelbibliotheket,

som i Skoleaaret 1866—67 har været bestyret af Adjunkt *Assens*, har modtaget følgende Tilvæxt:

Aftenlæsning, Ny Række, 3—4.

Fabricius, Underholdning for Ungdommen, 1.

Ewald, Familien Nordby, 1—3.

- Amtmandens Døtre, en Fortælling.
 I de lange Nætter; af Forf. til Amtmandens Døtre.
 Pengeskabet; af Forf. til Svenskerne paa Lolland.
 Anna; af I.
 Dodt, Minder fra en svunden Tid.
 Lefolii, Nials Saga.
 Andersen, Nye Eventyr og Historier, 1865.
 En Omvei. Fortælling af Leonard.
 Liljehøek, To Aar blandt Zuaverne.
 Grove, Fra Dannevirke til Dybbøl.
 Hauch, Henrik af Navarra.
 — Fortælling om Haldor.
 Carit Etlar, Ingola 2.
 — Herverts Krønike.

Indtægt.

Bidrag	13	sk	32	β
Beholdning fra forrige Skoleaar	2	—	13	-
	<hr/>			
	I alt	15	sk	45 β

Udgift.

Indkjøb af Bøger	9	sk	60	β
Indbinding	2	—	44	-
	<hr/>			
	I alt	12	sk	8 β

Altsaa Beholdning 3 sk 37 β

Den fysiske Samling

har i indeværende Skoleaar ikke modtaget nogen Forøgelse.

Den naturhistoriske Samling

har i indeværende Skoleaar modtaget følgende Tilvæxt:

En *Oriolus galbula* (Guldpirol), Hun. [Kjøbt af Konservator Conradsen i Kjøbenhavn.] Den er bleven anbragt ved en Samlingen tilhørende Rede af samme Fugleart.

En *Podiceps cristatus* (toppet Lappedykker), skudt ved Nibe. [Gave af Skolens tidligere Discipel J. Wi-broe i Nibe.] Den er bleven udstoppet og opstillet af Konservator Conradsen.

En Slange fra Brasilien. [Gave fra Discipel Kaa-strup i 3die Realklasse.]

To Haledækfjær af en Paafugl. [G. af Disc. Pe-tersen i 1ste Kl.]

VII.

Skolens Bygninger og Inventarium.

I sidste Indbydelsesskrift (S. 95 fg.) var angivet, hvilke Foretagender der skulde udføres i dette Skoleaar, nemlig foruden en ydre Hovedreparation paa alle Bygningerne, Façadens Oliemaling, Portens og Portrummets Fornyelse, Hovedindgangen til Rektorboligen tillige

Indretningen af et Lokale i Bagbygningen til naturhistoriske Samlinger, samt Undervisning i Naturhistorie, Tegning og Sang. Dette Værelse er 20 Alen langt, 12 Alen bredt, omtr. 7 Alen højt, idet det indtager for-

uden Bygningens 3die Stokværk den nederste Del af Loftet (til Hanebjælkerne), saaledes at de to Sidevægges øverste Del er skraa og 6 Fag Vinduer ere anbragte deri, hvorved Lyset væsenlig falder ned fra oven, medens der i den østlige Længdevæg tillige er 4 Fag Vinduer. Der er anbragt to Kakkelovne, og to Indgange, den ene fra den øverste Korridor, derved at det forrige naturhistoriske Kabinet i Sidebygningen er gjort til en Fortsættelse af Korridoren og et Forværelse til Salen, hvorimod der i den anden Ende af denne er en Dør, der gennem et lille, til Apparater brugt Rum fører ud til Trappegangen i Bygningens sydlige Ende. For at den øverste Korridor kunde sættes i Forbindelse med dette Lokale, maatte den fortsættes gennem hele Hovedbygningens Længde, idet en Del af det Klasseværelse, der laa for Enden deraf, maatte afskæres. Foruden Skolens Pianoforte paa en Forhøjning er der i Lokalet opstillet den naturhistoriske Samling i Skabe med Glasdøre: 4 ny dobbelte, med Glas paa 3 Sider, 4 enkelte (hvoraf det ene er blindt, dannende Udgangsdøren), samt af de ældre 3 store dobbelte og 1 enkelt Skab; de øvrige fra det forrige naturhistoriske Kabinet (3 dobbelte og 1 enkelt) ere opstillede i det nævnte Forværelse eller Fortsættelse af Korridoren. Endvidere ere hertil anskaffede et halvrundt Bord, 2 halvringformede Borde med Bænke, 4 lige Borde med Bænke og 2 mindre Bænke, en stor Tavle, fritstaaende paa Stativ, 2 Brændekasser med Ildtøj, 10 Fag Rullegardiner, en Trappestige m. m.

Foruden disse Inventariegenstande er der kun anskaffet adskilligt henhørende til Gymnastikundervisningen, hvoraf største Delen dog kun er til at erstatte kasserede gamle Apparater eller til at fuldstændiggjøre og reparere de ældre.

Skolens Afgang- og Hovedexamen 1867.

(De foran satte smaa Bogstaver a—b—c betegne Værelserne. Den naturhistoriske Examination foregaar for alle Klasser i Værelset for Samlingen).

De *skriftlige Prøver* ved Afgang- og Realafgangsexamen afholdes efter Ministeriets Bestemmelse i Dagene d. 22de til d. 27de Juni, for Skolens øvrige Disciple Mandag d. 8de og Tirsdag den 9de Juli, undtagen for 7de Kl. B og 5te Realkl. B, der aflægge Prøven samtidigt med Dimittenderne. Prøven i Regning for IV Realkl., III Kl., III Realkl., II Kl. og I Kl. afholdes Tirsdag d. 9de Juli Efterm. Kl. 3.

Den *mundlige Afgangsexamen* og *Realafgangsexamen* er af Ministeriet bestemt til Dagene d. 19de, d. 20de og d. 22de Juli, og afholdes saaledes:

Afgangsexamen: Fredag d. 19de Juli, Kl. 8 Hebraisk (og Religion), Kl. 10 Græsk og Naturlære.

Lördag d. 20de Juli, Kl. 8 Latin og Arithmetik.

Mandag d. 22de Juli, Kl. 8 Historie og Geometri.

Realafgangsexamen: Fredag d. 19de Juli, Kl. 10 Historie og Geografi, Kl. 2 Fransk og Engelsk.

Lördag d. 20de Juli, Kl. 8 Arithmetik og Geometri, Kl. 1 Tysk.

Mandag d. 22de Juli, Kl. 8 Naturlære og Naturhistorie.

Skolens *mundlige* Examen afholdes i Dagene d. 10de til d. 19de Juli i følgende Orden:

Kl. 8.   Kl. 11.   Kl. 1.

Onsdag d. 10de Juli.

- a. VI Arithmetik VII B Latin.   V R Tysk.
og Geometri.
- b. V Tysk.   IV R Geometri. IV Geografi.
- c. III R Fransk. II Geografi.   III Fransk.
I Naturhistorie.

Torsdag d. 11te Juli.

- a. VI Geografi.   V Fransk.   VII B Hebraisk.
- b. III R Tysk.   V R Naturlære. IV Geometri.
- c. II Dansk.   I Historie.   III Histore.
IV R Naturhist. IV Naturhist.

Fredag d. 12te Juli.

- a. V R Geometri. VII B Græsk.   VI Latin.
- b. IV R Engelsk. IV Religion.   V Geografi.
- c. III R Arithmet. III Geografi.   II Tysk.

Lørdag d. 13de Juli.

- a. VI Naturhist.   III Latin.   V Græsk.
- b. V R Engelsk.   III R Historie.   V R Fransk.
- c. IV Tysk.   I Geografi.   IV R Arithmetik.

Mandag d. 15de Juli.

- a. VI Religion.   VII B Naturlære. V R Historie.
- b. V Arithmetik. IV R Fransk.   IV Fransk.
- c. II Latin.   I Religion.
V R Naturhist. III Naturhist.   III R Naturhist.

Kl. 8.

Kl. 11.

Kl. 1.

Tirsdag d. 16de Juli.

a. V Geometri.	VII B Historie.	VI Historie.
b. IV R Tysk.	IV Græsk.	IV R Religion.
c. III R Religion.	III Arithmetik.	I Dansk.
II Naturhist.		V Naturhistorie.

Onsdag d. 17de Juli.

a. V Latin.	V Religion.	VII B Arithmetik.
b. V R Arithmet.	IV Arithmet.	VI Græsk.
c. V R og IV R	III R Geografi.	III Tysk.
Geografi.	I Tysk.	II Religion.

Torsdag d. 18de Juli.

a. V. Historie.	VII B Geometri.	
b. IV Latin.	VI Fransk.	Kl. 6.
c. III Religion.	IV R Historie.	Almind. Sangprøve.

Fredag d. 19de Juli.

Kl. 1.

a. IV Historie.	VI Tysk.
b. III R Engelsk.	
a. II Historie.	

Torsdag d. 18de Juli, Eftm. Kl. 3 prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte ny Disciple. De der ikke kunne møde til den Tid prøves Fredag d. 23de August, Form. Kl. 9.

Lørdag d. 20de Juli, Eftm. Kl. 6 bekendtgjøres Examens Udfald for Skolen samt Omflytning i Klasserne; og

Mandag d. 22de Juli, Eftm. Kl. 6 foretages Dimission af dem der have bestaaet Afgangsprøverne, hvorefter Sommerferien begynder.

Det ny Skoleaars Undervisning begynder Fredag
d. 23de Avgust, Eftm. Kl. 3.

Til at overvære de mundlige Prøver indbydes
herved Disciplenes Fædre og Værger samt enhver,
der ønsker at lære Skolen og dens Undervisning at
kjende.

Aalborg Kathedralskole, d. 22de Juni 1867.

G. Lund.

1867.